

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan popoldne, izvenredne nedelje in praznike.
Inserati: do 9 petih vrst 1 D, od 10—15 petih vrst 1 D 50 p, večji inserati petih vrst 2 D; notice, poslane, izjave, reklame, preklicani petih vrst 3 D; poroke, zaroke velikost 15 vrst 30 D; ženitne ponudbe beseda 75 p. Popusti se pri naročilih od 11 objav naprej. — Inseratni davek posebej.
Vprašanjem glede inseratov naj se priloži znamka za odgovor.

Upravištvu „Slov. Naroda“ in „Narodna tiskarna“ Knaflcova
ulica št. 5, pritrilčno. — Telefon št. 304.

Uredništvo „Slov. Naroda“ Knaflcova ulica št. 5, I. nadstropje
Telefon št. 34.
Dopolne sprejema se podpisane in zadostno frankovane.
Reklame se ne vrača.

Posamezne številke:
v Jugoslaviji navadne dni 75 par, nedelje 1 D
v inozemstvu navadne dni 1 D, nedelje 1-25 D
Poština plačana v gotovini.

„Slovenski Narod“ velja v Ljubljani in po pošti:

V Jugoslaviji:		V inozemstvu:	
celoletno naprej plačan	D 120—	celoletno	D 216—
polletno	60—	polletno	108—
3 mesečno	30—	3 mesečno	54—
1	10—	1	18—

Pri morebitnem povišanju se ima daljša naročnina doplačati.
Novi naročniki naj pošljejo v prvi naročnino vedno po nakaznici.
Na samo pismena naročila brez poslatve denarja se ne moremo ozirati.

Učiteljski parlament na Bledu.

MANIFESTACIJE ZA SOKOLSTVO. — DEBATA O OBLASTNI DE-
LITVI ŠOLSKE UPRAVE. — UČITELJSTVO ZA ENOTNOST ŠOL-
STVA V SLOVENIJI.

(Posebno poročilo.)

Na Bledu, 3. septembra.

V dvorani »Zdraviliškega doma« na Bledu je bilo danes ob 10. dopol-
odne plenarno zborovanje II. pokra-
jinske skupščine »Udruženja Jugo-
slovenskega Učiteljstva«, poverjeni-
štvo Ljubljana. Delegatje posamnih
okrajnih učiteljskih društev so prišli
na zborovanje polnoštevilno. Skup-
ščina je bila sijajna manifestacija
naprednega našega učiteljstva, mani-
festacija za enotnost šolstva, za
vzgojo v strogo državnem in narod-
nem duhu na temelju vzgojnih načel
jugoslovenskega Sokolstva. Na tem
zborovanju je naše napredno učitelj-
stvo kot kulturni pionir jasno in od-
ločno izjavilo, da povsod klub vsem
napadom in provokacijam temnega
reakcionarstva hoče s trdnostjo in ne-
omajno voljo podpirati in širiti idejo
Sokolstva.

Razne odločne, iskrene, odkrite
in z enodušnostjo odobravane enun-
cijacije učiteljskega zbora so za to
zgovorne in jasne dokazi.

Zborovanju so med drugimi pri-
sostvovali delegatje glavnega odbora
UUJ iz Beograda, od slovenskih
tovarišev viharo in najpogostejše po-
zdravljeni. Navzoči so bili: Jovan
Jovanovič, načelnik v ministri-
stvu prosvete, Mihajlo Stanoje-
vič urednik »Učitelja«, Vlada Pe-
trovič, glavni tajnik UUJ in Mil-
voj Radišić, učitelj, nadzornik v
ministertvu prosvete. Zbora se je da-
lje udeležil višji šolski nadzornik in
dvorni svetnik E. Gangl. Tekom
razprav je posetil skupščino na Ble-
du se mučedi minister trgovine in
industrije Omer Vilovič, ki je bil
navdušeno pozdravljen od navzoče-
ga učiteljstva.

Poverjenik ravnatelj Luka Je-
lenc je ob 10. dopolodne otvoril zbo-
rovanje z govorom, v katerem je v
hstivu poudarjal temeljne ideje, za
katere naj vodi naše učiteljstvo
vztrajno in konsekvntno borbo.
»Vsa naša najpomembnejša naloga je, da
zavzamete principijelno stališče v
nekaterih važnih šolskih in stanov-
skih vprašanjih, da daste svetlo
navodila za delovanje v prihodnji bo-

dočnosti. Naš šolsko-politični, sta-
novsko-politični program in pro-
gram za prosvetno delo med nara-
dom mora biti jasen in točen.«

Poverjenik Jelenc je dalje ome-
njal važnost novega šolskega zaka-
na, ki ima nekatera določila, naspro-
tjujoča modernim tendencam vzgoje.
Glavni odbor UUJ mora v pravem
času uspešno vplivati, da parlament
vpoštevata zahteve učiteljstva. Tudi
uradniška pragmatika je za učitelj-
stvo velike važnosti.

Govornik je dalje omenjal I. ju-
goslovenski vsesokolski
zlet, izjavljajoč:

»Vsem udeležencem I. vseso-
kolskega zleta v Ljubljani je gotovo
ta veličastna in krasno uspeša prire-
ditev v živem in najprijetnejšem
spominu. Vsakdo, ki je videl nastop
sokolskega naraščaja in nastop so-
kolskega dilaštva in videl, kako se
naša mladina divno vzgaja duševno
in telesno v sokolskih vrstah v so-
kolskem smislu, se je moral ogreti
in navdušiti za Sokolsko misel.

Prav je imel »Učiteljski Tova-
rišč«, ko je zapisal: »Kdor učitelj,
ta Sokol!« Vzgojujmo izročeno
nam mladino v sokolskih duhu!

V tem duhu otvarjam II. skup-
ščino UUJ poverjeništvu Ljubljana.
(Viharom odobravaje. Klici: »Živela
sokolska ideja!«)

Govornik je dalje omenjal:
»Spominjamo se veselega dogodka
v naši kraljevi rodovini. Slovensko
učiteljstvo ob poroki Nj. Vel. kralja
Aleksandra z romunsko kraljico
Marijo Izraza vročo željo, da bi do-
brotno nebo blagoslovilo to zvezo
in ji podelilo popolno zemeljsko sre-
čo.« (Vzkliki: »Živio kralj! Živela
kraljica!«)

Dalje se je govornik v toplih
besedah spominjal dne 2. maja t. l. v
Mariboru umrlega ravnatelja Ne-
rata, posebno iskreno naglašajoč
njegovu veliko delo na polju peda-
gogike.

Poverjenik in predsednik zbora
je dalje prisrčno pozdravil navzoče
brate tovariše iz Beograda. (Iskrene

ovacije beogradskim delegatom.)
Vzkliknil je: »En duh v enem veli-
kem učiteljskem telesu z istimi za-
daci, istim stremiljenjem in z
istimi napor! Živeli!

Predsednik Luka Jelenc je dalje
prečital pismo samostojnega kmeta
Ivana Azmana, člana načelstva
SKS, ki je skupščino UUJ pozdravil
v imenu kmetskega stanu, zagotav-
ljajoč simpatije onim, ki jim je po-
verjena vzgoja dece.

Skupščinarje je dalje pozdravil
pokrajinski odbor Jugoslovenske
Matice, pozivajoč napredno učitelj-
stvo, da še nadalje uspešno in vztraj-
no deluje v narodno-obrambno delu.

Tajnik UUJ glavnega odbora iz
Beograda Vlada Petrovič je v
domoljubnih in vznešenih besedah
pozdravil skupščino UUJ, naglašu-
joč, da je slovensko učiteljstvo visoko
dvignilo zastavo poštenja in ča-
sti. Prenehale so sedaj borbe proti
germanizmu, voditi pa mora učitelj-
stvo še nadalje strogo borbo proti
klerikalizmu. Učiteljstvo se mora še
nadalje po svoji organizaciji boriti
za prosvetno edinstvo. Učiteljstvo
čakajo v bodočnosti velike naloge.
Govornik je med burnim odobrava-
njem in ploskanjem manifestiral za
enotnost države in kulturni napredek
troimenega naroda.

Po teh uvodnih otvoritvenih ma-
nifestacijah je skupščina prešla na
dnevni red. Predsedstvo skupščine
so tvorili:

Predsednik Luka Jelenc,
podpredsednik Anton Gnus, ravnate-
lji. Laško,
odbornik Vilihald Rus, okr. šolski
nadzornik v Kranju,
tajnik Rudolf Dostal,
blagajnik A. Fejic,
Fran Luznar, odbornik.
I. Dimnik, urednik »Učiteljskega
Tovariša«.

TAJNIŠKO POROČILO.

Tajnik Rudolf Dostal je podal
izčrpen pregled zadnje poslovne do-
be. UUJ šteje sedaj 32 okrajnih dru-
štev, preteklo poslovno dobo se je
ustanovilo društvo za Dol. Lendavo
v Prekmurju, kjer vrši učiteljstvo
težko delo na polju prosvete. Članov
šteje UUJ 2517, napram lani je bele-
žiti 107 članov pristatka.

Tajnik je dalje očrtal vse borbe
UUJ za izboljšanje gnotnega polo-
žaja učiteljstva.

O novem šolskem zakonu je
omenjal, da je še vedno tekoča zade-
va. Radojevičev načrt zakona slo-
venskega učiteljstva ne zadovoljava.
V zadnjem času pa je stopilo v ospre-
dje vprašanje uradniške službene
pragmatike.

Akcija šolskih odrov se je jako
uspešno izvedla. Mnogo zaslug ima
v tem oziru urednik »Učiteljskega
Tovariša« Z. Dimnik, ki je potom
stanovskega lista zainteresiral učitelj-
stvo za to akcijo. Prosvetno delo
zunaj šole pa ponekod zelo ovirajo
in je učiteljstvo prisiljeno zahtevati
primerne zaščite. Naglašati je treba,
da so nekatera okrajna glavarstva,
ki ne gredo učiteljstvu pri tem delu
na roko, temveč je opaziti neprikri-
to averzijo.

V svojem poročilu je dalje taj-
nik slovesno manifestiral za sokolsko
idejo in izjavil:

»Veličastni dnevi I. jugosloven-
skega vsesokolskega zleta so za na-
mi. Bili so tako veličastni, kot jih
naša domovina po prevratu še ni do-
živela. Minili so, a zapustili globok,
neizbrisen vtis v naših dušah. Sokol-
ski zlet je visoko dvignil plamen na-
cionalne ideje, enotne državne misli
in narodnega edinstva. S ponosom
ugotavljam, da je pri tem zletu v
obilni meri sodelovalo napredno slo-
vensko učiteljstvo, bodisi v tehnič-
nem oziru kot Sokoli telovadci ali pa
v administrativnem in pri raznih pri-
reditvah. Jugoslovensko Sokolstvo
čakajo še velike in težke naloge, za-
to je sveta narodna dolžnost sloven-
skega učitelja, slovenske učiteljice,
da posveti vse svoje moči, vse svoje
sile, fizične in moralne temu delu.
Delo učiteljstva je popolnoma vzpo-
redno z delom Sokolstva.

POZDRAV MINISTRA VILOVIČA UČITELJSTVU.

Med tajnikovim poročilom je
vstopil v dvorano minister trgovine
in industrije Omer Vilovič v
spremljstvu načelnika oddelka za tujski
promet dr. Cirila Žižka in na-
rodnega poslanca Serafića.

Predsednik poverjenik Luka Je-
lenc je v toplih besedah pozdravil
ministra, izražajoč zvestobo učitelj-
stva do države in kralja.

Minister Omer Vilovič je
skupščino slovenskega učiteljstva po-
zdravil v imenu vlade in kot minister
trgovine in industrije. Imel je čast
v Ljubljani pri otvoritvi velesojma

videti kulturni in gospodarski na-
predek, ki je tudi sad plodnosnega
delovanja učiteljstva. Učiteljstvo je
poklicano, da sodeluje pri rešitvi in
ureditvi važnih problemov v napre-
dek in blagobit države in naroda.
Učiteljstvo ima važno nalogo vzgoji-
ti našo novo generacijo, učitelji so
apostoli na prosvetne mpolju. Po-
zivljaja učiteljstvo, da vztraja na za-
črtani poti in vzgaja novo generacijo
v duhu domoljubja, narodnega edin-
stva in državne misli. Vzkliknil je:
»Živelo slovensko učiteljstvo!«

Navzoči so priredili ministru
iskrene ovacije.

Nato je minister odšel. Minister
je tekom včerajšnjega dneva ogledal
Bled in Bohinj, da je tako upoznal
delovanje faktorjev, ki vodijo naš
tujski promet.

Za tem je sledilo blagajniško po-
ročilo. Poročilo je bilo odobreno.
Sprejet je bil proračun. Na predlog
delegata in revizorja nadučitelja
Pulka je bil dan absolutni dose-
danjem odboru, Ivan Petrič je tudi
podal nekatere podatke o upravnih
stroških. Hkrati pa je porabil priliko,
da je zopet nanovo naglašal naloge
učiteljstva, da vzgaja deca v sokol-
skem duhu in da bodi vse delo učitelj-
stvo posvečeno domovini, kralju
in Sokolstvu.

Zborovanje je bilo ob 12.30
prekinjeno. Ob 16. je skupščina na-
daljevala razpravo. Popoldansko
zborovanje je bilo pa v dveh ozirih
zelo zanimivo in podučno. Na eni
strani je postalo aktualno vprašanje
delitve šolske uprave po oblasteh in
na drugi strani se je tudi načelo
vprašanje narodnoobrambne dela,
vprašanje obmejnega šolstva.

NARODNO OBRAMBNO DELO UČITELJSTVA.

Beogradski delegat Miroslav
Radišić je podal poročilo o gnot-
nem položaju učiteljstva in je pojas-
nil vprašanje draginskih doklad učitelj-
stvu.

Nadučitelj Fran Škulj je po
sprejetju nekaterih novih določil UUJ
podal obširen, v marsikaterem oziru
zelo iniciativen in praktičen referat
o narodnoobrambno delu učiteljstva
in o vzgoji. Poročilo se v glavnih
točkah nanaša na naše obmejne šole
in kako organizirati narodno-
obrambno delo na važnih postojan-
kah. V glavnem je referent omenjal
delovanje Ciril-Metodove družbe, ki

O. ŠEST:

Počitniški film

(Dunaj in utisli za pet minut.)

Kronist mesta Dunaja ima na
razpolago ogromen tintnik dnevnih
dogodčin, v katerega namaka svoje
pero . . . A tinta je vodena in na
mnogih straneh je napisano z ve-
likimi in malimi črkami valuta . . .
va-lu-ta, valutata. Poglavlje brez
konca. To je beseda vseh besed, za-
četek in konec. Z njo se solidni me-
ščan prebudi, z njo gospodinja leže
v zakonsko posteljo; neguje jo čev-
ljarski vajenec, ki ima v žepu pet
čeških kron, in marker v kavarni.
Dojenček ob rojstvu ne kliče več
»papa« in »mama«, kliče edinole še
»valuta«. Vsled nje ljudje umirajo,
se debele in padajo v kriminal. Va-
luta . . .

To je beseda, ki se danes na
Dunaju prav gotovo največkrat upo-
rablja. Poleg nje stoji skoraj neiz-
ogibno druga — banka. Rastejo v
geometrični progresiji. Zapirajo se
kavarne, likvidirajo trgovine — in
na njih mestu zrastejo banke. Vča-
sih prav majhne. Dve mizi, dva sto-

la, blagajna in dva gospoda z odlič-
no razvitimi nosovi: banka je goto-
va. Vse daje v banko, vse jemlje,
vse služi v avstrijskih kronah sicer
— a zasluži. Gimnazijec ne čita več
pod klopjo Karla Maya in Sherlock
Holmsa čudovitih avantur — horzna
poročila nadomeščajo vse tiste nek-
danje »naivnosti«. Dekleta imajo
svoj »konto« v banki, pazijo na dvig-
vanje in padanje akcij in deviz. Za-
ljudenci si pripovedujejo o uspehu
spekulacije s terpentinovim oljem in
avtomobilsko pnevmatiko. Ves Du-
naj je ena sama velika banka in ne-
simistični spekulanti že vidijo v du-
hu, kako padajo vode in kurzi.

Dunaj je zagal kmalu po pre-
vratu kolosalen vrišč. Glad, beda, la-
kota, propadanje — razval . . . Po-
moč! V tistem trenutku je bila po-
moč morda tudi v resnici potrebna
— in je prišla s strani tujih držav
— ne v najmanjši meri od nas. Od te-
daj pa Dunaj kriči neprestano na
pomoč. Posojila, mi umiramo gladu!
Oni na ki si osleda temeljito to živ-
ljenje na Dunaju mora konstatirati
samo to-le: Dunajčani sedaj ne žive
slabo, nasprotno, žive boljše kakor
so živeli pred vojno. In cede se v

brezdelju. In Dunaj nikakor ne na-
pravlja utis mrtvega mesta. Ali naj
pripovedujem o gledališčih, ki so
vedno razprodana, o kinematogra-
fih, gostilnah in vinarnah? O pro-
metu po ulicah? O navalu v bankah,
kjer se nastavlja ljudje za nahrbi-
niki, da odnese milijone, o hotelih,
kjer ne dobite sobe. O »Kärntnerli-
krog« polnoči . . . A poleg vsega tega
krik: Pomagajte, mi umiramo. — Je
ta poteza usmiljenja in popustljivos-
ti močno karakteristična za Dunaj.
Zakaj Dunajčan ni znal delati nikoli
in ne dela. On misli, da dela, ali pa
principijelno prezira ta način živ-
ljenskega udeleževanja.

Dunajski časopisli imajo posebno
rubriko: repertoar tedenskih štraj-
kov. Štrajka vse. Železnica, jutri
tramvaj, potem trafike, pekl in briv-
ci. Celot hišniki, parlon, ne več hiš-
niki, temveč hišni administratori, ta
naslov jim je pridobil štrajk. Zbudi
Dunajčana ob polnoči in reči mu:
štrajkaj! — On je pripravljen takoj
na boj za zboljšanje obupnega po-
ložaja.

V Schönbrunnu stoji Glorietta še
vedno na istem mestu. Še vedno je

prekrasna in vse girlande so urejene.
Tam veje zgodovina, po noči pa se
sprehajajo po stazah duhovi. Duhovi
oni, ki so si znali ustvariti ves ta
čudovit luksuz, vso udobnost, pla-
čano z žulji tihih in pokornih hlap-
cev. Vseh tistih razvajenih gos-
podarjev ni več, spomeniki pa so osta-
li in Dunaj jih razkazuje za denar
vsem, ki si tega zažele. Sobane so
odprte za tristo kron vsakemu. In
jaz stopam po parketih, narejenih
nekoč za snežne noge . . . z me-
noj šolarčki neke iz zgornje Štajer-
ske. Z zelenimi klobuki. Diše po
kravah in govore čudovit jezik. Moj
znanec in visoka suha dama iz pro-
vince. Ohlečena v svileno bluzo po
modi še iz devetnajstega stoletja. In
na vodnik. Cicerone. Je ves svetel
in rdeč v obraz in kadar govori dvig-
ene glavo v zrak in žile se mu napno.
On prav za prav ne govori — trobi,
sploh bil je najhbrže kronist pri rezi-
mentu — kajti on gleda na discipli-
no. Ne glede na resnost vseh teh
zgodovinskih faktov, ki so okrog
mene, se mi zdi cicerone smešen in
vame leze želja po smehu. No, sem
močno dobro vzgojen in sploh do-
stojen človek, zakaj policija v Ljub-
ljani mi izda vedno brez vseh kome-

dij potni list, zato zatiram občutek
tega smeha z vsemi razpoložljivimi
sredstvi: grizem ustnice, sugeriram
samemu sebi avtoriteto režiserja,
studijske namene, sploh bijem bitko
s humorjem. Cicerone trobi . . . v tej
sobi je živel in umrl »te kaisa von
Ustera« . . . Pri tem zapre oči v
imenu pietete, naredi pavzo in obri-
še pot. In mi romamo dalje, Ober-
štajerčki sedajo na skrivaj na židane
zofe . . . In v tej sobi je bila Marija
Terezija . . . »Ti pülder ta san ge-
möhlt vom francezišen mola . . . und
san Pastetenpülder . . . Tu me po-
nade krč smeha — in vsa moja vzgo-
ja in dostojnost ni pomagala nič. Ti
je zmagal smeh, oziroma zmagali so
pasteli, ne pastete. In seveda, to
sem vedel že vnaprej, dama z bluzo
iz XIX. stoletja me je kanovala s
pogledom polnim suverenkega pre-
ziranja, kakršnega zasluži tak srčni
vandal. Cicerone je spremenil lični
činover v karmin in poznal me druž-
žbo za eno sobo naprej in R izhodu.
Tam je bilo njegovo lice že modro,
tako modro kot stotak, ki sem mu ga
sunil v roko, kot opravičilo za moj
smeh . . . No, njegove oči so bile
zaprte . . .

(Dalje prihi)

je sedaj prevzel zelo važno nalog, a ji zato primanjkuje zadostnih sredstev, da bi mogla z uspehom vršiti to kulturno in narodno važno delo. Njegovemu ureferatu je sledila živahna debata, v katero so posegli nadučitelj Anton Hren, učiteljica Vita Zupančičeva in Anton Mervič, ravnatelj meščanske šole v Ribnici. Skupščina je z zadovoljstvom pritrjevala njegovim izvajanjem.

Nadučitelj Josip Lapažne pa je v zelo temperamentnem in sarkastičnem poročilu podal načelne difference med klerikalizmom in modernim šolom, očrtal je bistvene razlike med načeli moderne vzgoje in načeli, ki jih je tako izrazito zastopal Mahnič v svojem »Rimskem Katoliku«. Skupščina je z zadovoljstvom pritrjevala njegovim izvajanjem.

DEBATA O DVEH OBLASTIH.

Pri predlogih raznih odsekov pa se je razvila dolgotrajna in mestoma zelo živahna in živa debata o aktualnem vprašanju razdelitve šolske uprave. Odsek je postavil razne predloge in tudi predlog glede delitve šolstva, ki veli:

Platformo in bazo za rešitev tega vprašanja (delitev šolstva) je podalo vodstvo slovenskega učiteljstva na seji širšega sosveta ljubljanskega poverjenišтва UJU dne 19. junija t. l., na kateri se je soglasno izreklo za enotno šolsko upravo obeh političnih oblasti v sledečem:

Širši sosvet UJU, poverjenišтво Ljubljana, se izreka za enotno, nerazdelno, za obe oblasti v Sloveniji skupno šolsko upravo. V korporaciji, kateri se poveri šolska uprava, pa morata biti obe oblasti enakomerno zastopani.

O tem, sedaj v aktualni stadij prahajočem vprašanju, se je razvila daljša debata, ki je pokazala nekatere načelne difference med delegati iz nekdanje Stajarske in večino pokrajinske skupščine. Razprave o delitvi šolstva so se udeležili Jože Rajšp iz Ormoža, Hinko Šumer, Potočnik (Store). Ta je poleg drugega navajal kot argumentacijo za delitev, da bi plemenita konkurenca imela na polju šolstva plodonosne uspehe. Govorili so dalje še Koch, Likozar, Mervič, Vrečko, Mögendorfer in Hren. Na predlog Jakoba Dimnika je bila debata zaključena. O odsekovem predlogu je predsednik odredil glasovanje. Za odsekov predlog glede enotnosti šolske uprave je glasovalo 88 delegatov, proti pa 24.

Skupščina je tekoma popoldanskega zborovanja sprejela te-le

resolucije:

1. Učiteljstvo, organizirano v UJU, pokrajina Ljubljana, zavrača resolucije kathehetskega kongresa v Zagrebu z dne 5. in 6. julija t. l. in pripominja sledeče:

2. Šola je državna institucija in ima enotno služiti interesom celokupnega naroda, tako v vzgojnih, kulturnih kakor tudi verskih ozirih. Verska nestrpnost bi ne škodovala samo državi, temveč tudi konfesijam samim.

3. Protisokolska borba je bila započeta iz političnih ozirih. Najodločnejše protestiramo, da bi se jo zanašalo tudi v šolo.

4. Vsa mladinska društva in šole, ki jih vodijo osebe, pripadajoče po svojem značaju političnim strankam, borečim se proti ustavi in dinastiji, naj se primerno nadzorujejo.

5. Vsekršno nasilje glede konfesionalne vzgoje otrok smatramo za kvarno v moralnem oziru.

6. Šolski zakoni in odredbe naj se izdajajo le sporazumno z UJU. Projektirani šolski zakon še daleč ne odgovarja zahtevam slovenskega učiteljstva.

Da šolodrasla mladina v istini postane koristen ud državnega ustroja in ne zabrede v zablode, je potreba primernega nadzorstva. Ožive naj se občinski sirotinski sveti in varuštevna skrbstvena sodišča, ki naj se jim prideli večja množina zastopnikov učiteljstva.

Vsakršno prosvetno delovanje, bodisi osnovano od te ali ene stranke, med narodom koristi celokupni državi.

Obžalujemo, da duhovščina učiteljstvu otežkoča izvenšolsko izobraževanje ljudstva.

Kako bodo vzgojili mladino?

Med našimi ljudskošolskimi učitelji je mnogo zagrizenih klerikalcev, ki so organizirani v Slomškovi Zvezi. Ta Zveza ni morda strokovno učiteljsko društvo, temveč posega tudi na politično polje, kar dokazuje nje glasilo »Slovenski Učitelj«, ki je redigiran docela v klerikalno-strankarskem smislu. Tesna je vez med Slomškari in ljudmi, ki izdajajo »Stražo«, »Domoljuba« in »Slovenca«. In če pogledamo pisavo teh listov, odseva v njih mišljenje, ki nasprotuje, ne rečemo samo šolskim zakonom, temveč tendenci, ki jo mora zastopati iz prepričanja vsak jugoslovski učitelj. Koliko hujškanja proti vladi in državi, proti Srbom se izleže v teh listih! Učitelji Slomškariji so naročili samo na te liste in k večjemu še na »Jugoslavijo«. »Kakršen list imaš naročen, takega mišljenja si«, to velja osebno za Slomškarije. Otroci vidijo pri učitelju in celo s pošte prinašajo »Domoljuba«, »Slovenca«, »Stražo« svojemu učitelju in doma vidijo isto. Iz teh listov slišijo in tudi čitajo sami zabavljanje na vlado, na šolske oblasti in infamne napade na učiteljstvo in »brezversko« šolo. Kakšen vtis naj dobe taki otroci, kako se jim s tem utrjuje spoštovanje in ljubezen do domače države, naših oblasti in do njenih predstavnikov. V šoli je učitelj Slomškar dolžan vzbujati spoštovanje in ljubezen do domovine in vsega, kar je s tem v zvezi, dolžan je gojiti patriotizem. In vzemimo, da tak učitelj to stori. Kakšen vtis naj dobe otroci o učitelju in njegovem postopanju, če v šoli priporoča spoštovanje in ljubezen do Jugoslavije in do našega kralja, on pa ima časopise in pripada stranki, ki negira vse to. V šoli naj goji ljubezen do bratov Srbov in Hrvatov, a izven šole hodi na shode, deluje pri društvi, ki so zoper Srbe. V šoli mora priporočati Sokolsko vzgojo pri telovadbi, zunaj pa je pospeševa-

telj orlovstva in pomaga zabavljati na Sokolstvo. Kako se to vjema?

In danes približno tukaj, da naša šolska oblast, ki ji je vse to znano, gleda mirno, da so na odgovornih učiteljskih mestih zagrizeni pristaši raznih Gosarjev, ki hočejo državo upropasti in napraviti iz slovenskih delov pašalik brezdomovinskih ljudi.

V višjem šolskem svetu sede ljudje, ki so predstavniki tistih naprednih strank, ki so za narodno edinstvo, v višjem šolskem svetu so odlični Sokoli in njegovi prepričani propagatorji, a vsi ti gospodje ne store, oziroma niso storili do danes še najmanjšega giba, da bi vse nasprotnike države in narodnega edinstva postavili tja, kjer ne morejo več škodovati pri vzgoji mladine v narodnem in demokratičnem duhu. Tako velikodušno goje gada na svojih prsih. Čemu potem odloki, ki prihajajo s tega mesta, kateri priporočajo patriotizem, ljubezen do vladarja in gojenje narodnega edinstva. Naj li učiteljstvo naprednega mišljenja samo ono deluje v smislu teh odlokov in zahtev, klerikalni učitelji pa lahko te odloke ignorirajo? Konstatiramo pa še tudi to, da je cela vrsta Slomškarijev, ki so šolski voditelji na 10 in še več razrednih šolah in komandirajo kot taki vse podrejeno učiteljstvo. Pogledite Vič, v Ljubljani 4 deške in 3 dekliške šole. St. Vid nad Ljubljano, Domžale, Radovljica itd! In na tako odličnih mestih se pušča vodstvo šol elementom, ki so v taboru katoliškega boljševika dr. Gosarja. Vprašamo, kakšna ho mladina, ki jo vzgojujejo taki ljudje? O tem naj bi resno razmišljali tudi gospodje v višjem šolskem svetu. Ako se tozadevno ničesar ne preokrene, bomo mnenje delili s tistimi, ki pravijo, da gospodje v višjem šolskem svetu niso na svojem mestu in se jim priporoča izprememba zraka!

Pismo iz Gdanske.

V Gdansk, koncem avgusta. Že v Berlinu na Stetinskem kolodvoru sem dobil utis, da se mora kaj za zadnjimi hišami pričeti morje. In ko osem — in večerni vožnji po enolinski dolgočasni ravni morja še ni bilo na izpregled, sem bil naravnost razočaran. Kljub temu, da mi zemljevid ni popolnoma nepoznan.

Moji sopotniki govore seveda samo o morju in politiki, druge snovi za pogovor ne poznajo. Čuje se, kot bi se hoteli skregati.

»Naše ladje leže v angleških pristaniščih, angleški brodogradniki pa nimajo dela. Prav jim je, kaj pa hočejo vse poržeti. Ampak mi Nemci smo tudi zviti.« Ton postaja vedno intimnejši in skrivnostnejši, glave se stikajo, na mene, tujca, ki motim s svojo ponižno pričujočnostjo intimni pogovor, padajo nevoljni pogledi. . . .

» . . . kupimo naše ladje poceni nazaj in imamo zopet prvovrstno trgovsko mornarico.«

Deset glav kima zadovoljno, predse, govornik se čuti, kot bi bil rešil ravnokar problem vzpostavitve Nemčije, meni pa pade od srca cel Triglav, kajti pričakoval sem, da bo šlo najmanj za glavo Lloyd Georgea.

Tako je bilo vso vožnjo. Zadnja beseda je bila seveda vedno:

»Enkrat pa le še damo, vsem po glavi in to celo kmalu.«

V Hoinicah so pa nenadoma utihnil vsi jeziki.

Poljski koridor!

Poljaki namreč niso mogli do morja drugače, kot da so odrezali vzhodno Prusijo od Nemčije z ozkim pasom. Ta koridor je Nemcem trn v peti! Poljaki so sijajni cariniki; in ker jim delajo Nemci zapreke na vseh mejah, jih delajo oni Nemcem v podvojeni meri. Moj rudeč potni list me je seveda obvaroval vseh neprijetnosti, dočim se mojim sopotnikom ni izteklo tako dobro.

Eno uro in pol so molčali jeziki, eno uro in pol sta se nabirala jeza in srd. Grozen je bil izbruh ob ustupu na gdansko ozemlje.

»Prokleti Poljaki!« je odmevalo od vseh strani iz ust srditih Prusakov.

»Freie Stadt Danzig.«

2500 km² površine, 350.000 prebivalcev, carina, železnice in zastopstvo med svetom v rokah Poljakov, drugače prosto mesto »Gdansk«, je bilo vse, kar sem že vedel.

Zelena ravan, na obzorju siv pas — morje!

Nato še pol ure vožnje in že smo v mestu.

Kolodvor je velika stavba iz žgane opeke. Isti utis, kot v Berlinu. Morje, nemško morje! Na stenah reklame raznih agencij; v Petrograd, Skandinavijo, Ameriko . . .

Slike nemških bojnih ladij.

Deutschland, Deutschland über alles . . .

Odansk je nemško mesto, tako nemško, da bi niti največji Slovan ne mogel najti v njem kaj slovenskega. Poljski napisi na nekaterih bankah in trgovinah upliva v tej rdeči — opekasti okolici tuje. Rdeče je tu vse. Vsa javna poslopja: naj bo že orožarna, ki stoji svojih 400 let, ali pa kolodvor, ki so ga postavili še-le v najnovejšem času. Vse je enako. Surov težak gotski slog, okrogli nazidki z zlatimi in belimi bordurami, in pred vsem, rdeča barva. Sila je v teh poslopih. Uplivajo masivno in močno, tišče človeka k tlom, ampak lepa niso.

Pred kolodvorom je nekak trg. Širša ulica, moderni del Gdanske, sežidan na prostoru, kjer so bile prej stare utrdbe in jarek. Tu je Gdansk velikomesten. Tu so banke, večja podjetja, avtomobili, elegantne ekvipaže.

Par korakov v stran se pa že prične staro mesto.

Prestavi tržaško staro mesto sem, tega tja, mnogo bi se ne poznalo.

V obeh ozke ulice, zamazane hiše, okna brez šip, zalepljena s papirjem, pred hišami pepel, nesnaga, kup kričevih rastrganih otrok, duh po gnilih ribah.

Stare Ogančanke so brezdomno isto tako grde in klepetave kot Tržačanke. Ne tu ne tam ne razumeš besede. Razlika je le v mlajših generacijah in tam ima prednost Trst.

Ko primerjam Trst z Gdanskim mislim seveda samo splošen utis. Če si ogledamo ta del Gdanske natančneje, naletimo vendar še povsod na priče starega cvetočega Hansskega mesta. Zanimiva so imena teh različnih ulic: Hohe Seigen, Karrenwall, Pferdetränke.

Iz umazane mornarske beznice do ni hripavo tuljenje: »In Schwarzen Wallfisch zu Askalon . . .«

Ponoči bi tu ne hoteli hoditi, nož igra veliko ulogo. Marsikako truplo je že priplavalo po smrdeči vodi kanalov; »z blodimi ustmi«, pravijo poetični Nemci.

Ura v stolpu svete Katarine zaigra šesto uro, namreč fakično zaigra; to ni samo ponesrečena poetična fraza. Ta igra zvonov je še iz srednjeveških časov. Vse druge zvonove so dali Ogančani za topove, le ti so še ostali.

Bim, bom-bom, bim . . .

Solnce je seveda samo pričakovalo ta ugodni trenutek, da zatone za Langfuhrjem. Zadnji žarki se še odbijajo od rdečih gdanskih stolpov in zavijajo celo mesto v neko čudno tančico.

Pred kolodvorom je promenada. Živahna bistrooka Poljakinja, poleg nje dolgočasna nemška »Gretchen«. Sredi ceste pa širokih zibajočih korakov vrsta mornarjev v temnomodrih oblekah, s

snežnobelimi ovratniki, zarjavelih ponosnih obrazov.

Dokler nisem poznal drugega gledališča kot ljubljanskega, sem zaničljivo zategnil ustnice, če je kdo spregovoril: »Naši umetniki, igralci . . .«

Zdaj vzamem vsako besedo slovesno nazaj. Kdor govori o ljubljanski »šmirli«, še ni videl nič in ne ve, kaj ima. Gdansko gledališče je precej žalostno! Poslopje je še iz leta 1801. Je majhno, se tišči na eni strani ob neko večjo hišo, sploh nima na sebi nič slovesnega, kar pričakujemo od hrama umetnosti.

Naše obmejne razmere kot diskreditujoči činitelj v inozemstvu.

Bolj nego po naših notranjih državnih prilikah nas inozemstvo pozna po uredbah, posredstvom katerih dospelajo v stik z našo državo in njenimi organi ljudje, ki potujejo preko naše zemlje. O naši carini vé n. pr. inozemstvo poročati že take reči, ki mejijo naravnost na bajke, pa so vendar, žalibog, bridko resnične ter naši državi v neizmerno škodo. Posnemamo to pot iz najuglednejšega švedskega liberalnega lista »Dagens Nyheter« dogodek, ki ga tam 13. t. m. opisuje neki rezervni poročnik švedske armade, ki je preko naše države potoval domov in doživel na našem ozemlju od strani carskega in revizijskega obmejnega objekta kakor tudi od strani policijske oblasti v Beogradu naravnost neverjetno postopanje. Stvar je sledeča:

Poročnik švedske armade Gösta Moberg se je preko Jugoslavije vračal domov na Švedsko. Na naša tla je stopil v Caribrodu blizu Bolgarije. Tam so ga seveda preiskali, in sicer je to opravila neka — ženska. V paletoju je našla pištolo (službo orožje) glede katere pa je takoj izjavila, da jo mora zapleniti. Obmejni komisar je ženski pritril, in tako je Moberg prišel ob pištolo. Poleg pištole je bil Mobergu odvzet del prtljage, v katerem je bilo 6 častniških rezervnih oblek, mnogo perila in podobnih reči. Ko je slednjič prišel na vrsto pregled Mobergovega švedskega potnega lista, mu je službojoči orožnik izjavil, da ta ni vreden nič, ker »švedske listine tu doli (očividno na Balkanu) prav nič ne veljajo!« Na podlagi te deklaracije je bil Moberg končno aretiran, poslan iz Aleksinca v Niš, kjer je preostal nešteto napol zaslišanj itd. Uspeh tega je bil, da so pri možu oblasti naše priporočila pisma, katere so proglasili za kompromitujoče dokumente, na podlagi katerih je

Dajali so Verdijevega »Troubadourja«. Bog i bogme, jaz sem čul to opero v Ljubljani in v Pragi gotovo desetkrat in si domišljam, da jo poznam, ampak tu res nisem vedel, je li bil Verdi ali Wagner?!

Zato pa imajo Gdančani veliko operetno kabaretno gledališče, ki nosi ponosno ime: »Wilhelmstheater«.

Poleg tega najmanj 25 biografov.

In pa v orožarni umetniško razstavo tridesetih slik. Po mojem ponižnem mnenju v smeri: »Nazaj k naravi!«

(Konec prih.)

bila Mobergu pot skozi Jugoslavijo še bolj otežkočena. Moberg je vsled teh šikan zahteval, da se ga uradno zaslisi in da se ugotove dejstva, češar pa ni dosegel za nobeno ceno. Hotel se je obrniti na švedsko zastopstvo v svrhu posredovanja, pa tudi ta njegova zahteva se je odbila in prezrla. Ko je naposled z velikimi težavami došel v Stockholm, je o dogodku poročal svoji vladi, ki je skušala zadevo razčistiti potom svoje legacije na Dunaju. Ali »pojasnjevanje« je bilo malone neskončno. Po mesece trajajočih poizvedovanjih je vendarle prišlo tako daleč, da je Moberg prišel v kontakt z oblastmi, ki so mu prizadevale toliko sitnosti. Toda čuj odgovor, ki ga je mož prejel:

Pištola se mu lahko vrne — če se še kje najde, za ostala prtljaga je Moberg zahteval 500 švedskih kron (takrat 9000 dinarjev) odškodnine. Toda ta svota se je oblastem zdel previsoka in možu se je odgovorilo, da naša država tolikega denarja — ne zmore.

Facit vse afere: eden največjih stockholmskih listov vlačil Jugoslavijo po zobeh kot državo tatov, roparjev, korumpiranih in idijotskih obmejnih organov ter pripominja, da se je slično kot Mobergu lani godilo tudi švedskemu profesorju Fedrihu Bööhu, ki pa se je iz zanke in pasti rešil s tem, da je podkupil svoje »preganjavce« s 150 franki.

Ali je naša vlada obveščena, da krožijo o nas po Skandinaviji taki glasovi? Ali so poklicani činitelji že vendar pripravljeni urediti take razmere? Tozadevnih pritožb glede postopanja na naših mejah je čedalje in z vsakim dnem več. Skrajni čas je, da se takim rečem odpomore — sicer ne pridemo med tujci nikoli do onega ugleda, ki nam je neobhodno potreben za uvrstitev našega položaja v mednarodni zajednici, s katero živimo in moramo živeti v redu.

eska.

Naše največje zlo.

Zalostno dejstvo je, da se pri nas mnogo pije. Takorekoč pije vse. Ne samo Slovenci. Pijejo tudi Srbi, zlasti v Vojvodini, Bosni in Liki. Pijejo precej Hrvati, toda Slovenci smo menda na prvem mestu.

Treba pa je takoj poudariti, da mislimo tu le na absurdno pijančevanje, ki povzročuje v našem narodu vedno večjo moralno in materialno škodo. Nedavno so naši zdravniki ugotovili, da je večina tuberkuloznih slučajev in drugih nalezljivih boleznih posledica prekomernega uživanja alkohola in da je sorazmerno naraščanje kriminalitete posledica nespametnega pijančevanja. Saj se pije pri nas ob vsaki priliki. V žalosti, v veselju, javno in ob domačem ognjišču. Marsikdo pije, zlasti v družbi, zato, da mu ne morejo očitati, češ da ni junak pri kozarcu vina! Največ pa se pije vsled nepoznavanja nevarnosti, ki izvirajo iz alkoholizma. Vse to je znak pomanjkanja prave kulture, čeprav se tako radi ponašamo s svojo civilizacijo, ki pa ni naša, ampak smo jo dobili ravno od onih, ki so nas hoteli s širjenjem alkoholizma uničiti, ker so vedeli, da s pijančevanjem zatiramo same sebe. Zato je silno žalostno, da naša narodna inteligenca prednjači še vedno v poplavanju. Ponekod se celo zdi, da inteligenca absolutno ne umeva naše narodne in državne svobode, kajti vse njeno »delo« je osredotočeno v raznih kletih, beznicah in drugih zaduhlih luknjah. Zalostna bo naša bodočnost, ako se svet naroda ne strezni v zadnjem času.

Vsi nepridobitni sloji se pritožujejo nad vedno večjo draginjo in na pomanjkanje. Vse to je res. Res pa je tudi, kar nam kaže slovenska statistika vina, žganja in piva. V bivši Kranjski se je popilo letno 15.200.000 litrov vina, ker pa je današnja Slovenija še enkrat večja, bi prišlo na Slovenijo 30.400.000 l popitnega vina. Ako spije vsak pijanec v Sloveniji povprečno samo dva litra na dan, potem je v Sloveniji dnevno 41.644. mesečno 1.249.380 in letno 15.200.000 piliincev. Torej bi se popilo v Sloveniji 83.288 l na dan, 2.498.640 l na mesec in 30.400.000 l na leto. Ako računamo l vina samo po 30 kron, je

to na dan 2.498.640 K, na mesec 74.959.200 K in na leto 912.000.000 K. V resnici pa se popije mnogo več! Kakšno ogromno narodno premoženje se pretvarja v moralno in gospodarsko zlo!

Poleg vina se pije seveda tudi žganje in sicer na leto 11.000.000 l, piva pa najmanj 26.000.000 l. To so naravnost grozne številke, ki pričajo, kako globoko je ukoreninjen pri nas alkoholizem.

Kaj storiti? Mnogo se je o tem že pisalo in govorilo. Radikalna sredstva po ameriškem vzgledu bi bila sicer ostra, toda v praksi bi ne izdala mnogo, ker »pijanci po poklicu« so silno iznajdljivi, kar smo videli ob priliki splošne prepovedi točenja alkoholnih pijač. Alkoholizem je pri nas huda bolezen, ki jo je treba zdraviti previdno in takorekoč sukcezivno. »Sveta vojska« z vsem svojim moralnim aparatom ni dosegla čudežev. O vzrokih njenih neuspehov pa ni potrebno govoriti. Kaj torej?

Pred vsem je treba razširiti med ljudstvom grozno resnico o posledicah pijančevanja. Samo članstvo pri treznostnih društvi je praktično brezpomembno. Pijanci se itak ne bodo nikdar organizirali pri nobenem društvu, ki vodi boj proti alkoholizmu. Treba je rešiti še nezastrupljeno mladino. Kako? O tem naj razmotirajo merodajni krogi, predvsem naši idealni zdravniki. Največ uspeha proti pijančevanju pa bi imele državne oblasti s tem, da ne dovolijo nobene nove krčme več in da zaprejo vse gostilne, ki niso neobhodno potrebne za preživljanje ljudi, ki nimajo lastnega doma. Najnovejša namera vlade, naj bi se kavarne in krčme zapirale že ob 9. zvečer, ne bi imela zaželenega uspeha. Pač pa naj se striktno prepove po gotovi uri vsako točenje alkoholnih pijač. Kavarne vendar niso in ne bi smele biti točilnice alkohola. Vsaj pri nas ne, ko tvorijo večidel nekak surogat prijateljskih shajališč.

Sicer pa bodo vse odredbe »od zgoraj« toliko časa problematične, dokler ne bodo sledili praktični uspehi »od zdozaj«, to je, dokler ne prodre med narod prepričanje, da je pijančevanje ne samo naše največje zlo, ampak tudi naš pogin. To se bo pa zgodilo le tedaj, ako

OBIŠČITE

II. LJUBLJANSKI VELESEJEM!

bo naša inteligenca končno spoznala, da je piančevanje nevedno človeške eksistence in da ponižuje človeka pod vrsto najnižjih živali.

Politične vesti.

== Kralj Aleksander v posetu pri prezidentu dr. Masaryku. Dne 1. t. m. je kralj Aleksander posetil predsednika češkoslovaške republike dr. Masaryka v njegovem letnem bivališču v gradu Lani. Poset je imel privatni značaj. Kralj Aleksander in prezident dr. Masaryk sta razpravljala o skupnih nalogah, ki čakajo v sedanjosti in bodočnosti jugoslovnski in češkoslovaški narod in o medsebojnih odnosih med obema zaveznikoma državama. Po končani konferenci se je vršil obed v najintimnejšem krogu. Poleg najozlogaš spemstvu kralja Aleksandra in prezidenta dr. Masaryka sta se banketa udeležila izmed političnih osebnosti samo ministrski predsednik dr. Beneš in minister dvora Janković. O kraljevem posetu je bil izdan ta-le službeni komunik: »Poset kralja Aleksandra pri predsedniku dr. Masaryku predstavlja kulminacijsko točko jugoslovnske politike, ki jo je dr. Masaryk vodil od leta 1891. kot poslanec dunajskega parlamenta. Druge čimbenice, ki odklikujejo njegovo jugoslovnsko politiko, so bile njegov liberalni vpliv in njegovo delovanje na praškem vseučilišču, zlasti z ozirom na jugoslovnsko dijaštvo. Po svetovni vojni, v kateri je skupni smoter zjedini oba naroda v horbi, sta Češkoslovaška in Jugoslavija obnovile zvezo, ki predstavlja temelj za ustanovitev male antante. Kraljev poset ima vključno svojo pravitveno značaj, vendarle karakter manifestacije hratskih odnosov med obema narodoma, katerih nezavisnost in suverenost posvedočujeta oba državna npravitvarja.

== Kraljevič Gjorgje v Nišu. Vlada je odredila, da se nastani kraljevič Gjorgje v Nišu. Stanoval bo v villi v bližini šetališča poleg starega dvorca. Za adutanta in smernjvalca je kraljeviču pridelen višji častnik. Na službo bo dodeljen princu več orožnikov, a tudi več privatnih slug, ki si jih lahko princ sam izbere. V osebno porabo bo imel kraljevič luksuzni avto in par kočij.

== Povratek ministrskega predsednika Pašića v Beograd. Vlada je dobila obvestilo, da ostane ministrski predsednik Nikola Pašić v Mariborskih Laznih do 15. t. m., na kar se vrne naravnost v Beograd. Domnevaje, da pride ministrski predsednik še za nekaj dni na Bled, je brez podlage.

== Poslanik dr. Rybář je prevzel svoje posle. Beogradsko »Politika« poroča: »Dr. O. Rybář, naš novoimenovali poslanik v Bruslju, je v petek, dne 1. t. m. prevzel svoje posle v ministrstvu zunanjih del, kjer bo nekaj časa deloval kot šef oddelka za izvršnje mednarodnih pogodb in za ligo narodov.

== Iz diplomatske službe. Prvi tajnik angleškega poslanstva Streng je premeščen v ministrstvo za zunanje zadeve v Londonu.

== Redukcija uradništva v diplomatski in konzularni službi. Beograd, 4. septembra. (Izv.) Ministrstvo zunanjih zadev je sklenilo, da izvede redukcijo vsoga strokovno nekvificiranega uradništva v diplomatski in konzularni službi.

== Nov zakon o sodnikih? Beogradsko »Vreme« poroča: Pravosodni minister predloži vladi nov zakonik načrt o sodnikih. Da bi se zadostilo veliki potrebi, ki se kaže v nekaterih pokrajinah glede sodnikov, se nahaja v tem načrtu določba, da lahko postanejo sodniki tudi osebe, ki nimajo do sedaj zahtevane popolne kvificacije. Kako se naj tolači ta vest?

NOGOMETNA TEKMA.

== Mirja: Gershofer Sportvereingung (Dunaj) Prvi dan (3:4) Mirja je podlegla klubu temu, da je bila v dolni premoči. Drugi dan 3. avgusta (4:1). Tako slabe tekme moštvo Mirje še ni absolviralo. Zlasti v napadu se je podila žoga sem in tja brez vsakega smisla, kakor za parado, ne pa za resno tekmo. Najboljši je bil sigurno Dolnar, ki je še rešil kar se je dalo. Vrtar Sokli je od petih žutov na goal štiri izpuštil. Vidmajer, Oman, Učak so bili sploh pod vsako formo, in dasiravno so drugi polčas Mirjani formalno oblegali vrata Gershofa se iz vsakega ni izcimilo nič drugega kakor kak »kurji šute« v aut. Z optimizmom vsekakor ne smemo pri tem igranju pričakovati ugodnega rezultata proti reprezentanci Zagreba, ki igra 8. t. m. proti nam.

Prijeten jajčast okus

je znak testenin »PEKATETE«.

Temu dišijo ene, drugemu druge, akoravno so vse izdelane iz enakega testa.

II. ljubljanski velesojem.

Rout mestne občine ljubljanske.

Soboto zvečer ob pol 10. uri je priredila ljubljanska občina povodom otvoritve II. ljubljanskega velesoja rout, ki so se ga udeležili vsi visoki gostje, došli k slavnosti otvoritvi, na čelu jim trgovinski minister Omer Vilović in šef kabineta dr. Lazarevič, konzularni zastopniki tujih držav. Došli so tudi profesorji naše univerze, uradništvo vseh strok, zastopniki našega trgovstva itd. Tako je prisrčna prireditelj naša občina združila po končani operi mnogobrojno odlično občinstvo v lično prirejeni kazinski dvorani, kjer so naše marilje dame stregle s krasno opremljenim bufetom. Ljubljanska občina je pač hotela prvi sejski dan in večer poslati in kar najlepše zaključiti. Hotela pa je tudi v prvi vrsti z največjo gostoljubnostjo in pozornostjo pozdraviti drugi naš velesojem in njegove oficijelne posetnike in prireditelje. Vsi ti lepi njeni nameni so kar najlepše odsevali iz prisrčnega nagovora vladnega komisarja dr. Bogumila Senekoviča, ki je pozdravil svoje goste s temi-le besedami:

— Cenjena gospoda! — Otvoritev drugega ljubljanskega velesoja, ki smo ji danes prisostvovali, je izreden dogodek, ki ga smemo po sveji pravici Slovenci praznovati. Drugi velesojem odvarja novo razdobje v razvoju naše industrije in trgovine ter je živa priča nepričakovane razmaha našega narodnega gospodarstva v kratki dobi, odkar smo združeni v novi domovini. — Dokaz nam je resnega in smotrnega prizadevanja naših pridobitnih krogov, dokaz je podjetnosti in požrtvovalnosti naše dom. Industrije in trgovine. Radi tega je velesojem dogodek, ki se ga vsi veselimo in ki ga prav od srca pozdravljamo. Ljubljana, ki je razvoj dom. industrije in trgovine vedno pozorno zasledovala ter ga po svojih močeh podpirala, je ponosna, da se vrši velesojem na njenem ozemlju. — Mestna občina ljubljanska je priredila današnji sestanek, hoče s tem počastiti prireditelje in udeležence sejma ter izraziti priznanje in hvaležnost vsem onim činiteljem, ki jim gre zasluga, da je letošnja prireditelj tako lepo uspeša.

Kot sedanjemu zastopniku mesta Ljubljane mi je prijetna dolžnost pozdraviti vse gospode, ki so se odzvali našemu povabilu. — Osebito mi je čast, da morem v naši sredi pozdraviti zastopnike naše centralne vlade g. ministra za trgovino in industrijo itd. Prisotnost g. ministra daje prireditvi velesoja poseben sijaj in je najboljši dokaz, kako visoko cenil naša vlada pomen ljubljanskega velesoja za splošno narodno in državno gospodarstvo. — Iskreno pozdravljam konzularne zastopnike tujih držav, ki so bili tako ljubeznivi ter se udeležili današnjega sestanka. —

V posebno veselje mi je, da morem v naši sredi pozdraviti odličnega nemškega publicista in iskrenega prijatelja našega naroda g. Hermana Wendla.

Čut hvalečnosti mi veleva, da se kot zastopnik mesta Ljubljane posebej spominjam častnega predsednika ljubljanskega velesoja. Žalobog vsled prehlajenja zadržanega, g. pokrajinskega namestnika in ministra Ivan Hribarja, ki si je kot dolgoletni mestni odbornik in župan pridobil neprecenljivih zaslug za belo Ljubljano. — Iz potresnih razvalin vstaja pred našimi očmi — in to zlasti po zaslugi in prizadevanju g. pokr. namestnika — nova, velika, moderna Ljubljana. Pozdravljam g. Fr. Bonača, predsednika glav. odbora ljublj. velesoja, vse člane tega odbora, pa tudi vse druge sodrujke, ki so z neumornim delom organizirali ljublj. velesojem. — Slednjič pozdravljam zastopnike industrije in trgovine, ki se jim moramo zahvaliti, da moremo svetu pokazati tako lepe uspehe v našem narodnem gospodarstvu.

Sklepam z iskreno željo, da bi letošnji velesojem imel čim najboljši uspeh in obrodil mnogo dobrega sadu, zlasti pa, da bi utrdil dobri sloves naše industrije in trgovine po vsem našem ozemlju, ter ga ponesel tudi preko mej naše domovine.

Med splošno pozornostjo je kmalu po tem prisrčnem pozdravu odgovoril trgovinski minister Omer Vilović in je v prisrčnem nagovoru pozdravil II. velesojem in njegove prireditelje. Veliko je pričakoval od te gospodarske prireditve in v velikim veseljem je prišel v slovensko prestolico. Toda kar je danes motreč naš krasen sejm od paviljona do paviljona opazoval in videl, nadkrililo je vsa njegova pričakovanja. Odkrito in iskreno mora to poudarjati in pristaviti, da so Slovenci s to prekrasno uspešo prireditvijo vnovič dokazali, da so pravi mojstri v tistem, strokovnem in velesojemnem gospodarstvenem delu, kjer so že do sedaj dosegli krasne uspehe. Ta priznana in v letošnjem ljubljanskem velesojem krasno dokumentirana okolnost je pa tudi najzanesljivejša jamstvo,

da se bode v bodoče vse to započeto gospodarsko delo nadaljevalo z isto, močjo še večjo slovensko podjetnostjo in energijo. Na ta način se bodo dosegli vedno večji uspehi, ki se bodo brez vsakega dvoma stopnjevali in večali od sejma do sejma. Z njimi in z drugimi sličnimi prireditvami, kakor z gospodarskim intenzivnim delom sploh pa se ima doseči in se bode doseglo od vseh nas iskrenih Jugoslovenov zaželeno p. o. l. n. o. ujedinenje, ki prinese naši ljubljani državi pravo jednako moč in silo, katere se bomo veselili v prvi vrsti mi sami, katero pa bode moralo vedno bolj in bolj v vsakem ozirom upoštevati tudi vesoljno inozemstvo. V tem znamenju se vršijo in se imajo krepko nadaljevati in medsebojno tekmovali tudi sejske naše prireditve po celi državi na podlagi medsebojne gospodarske ljubezni in v prospeh naše nad vse ljubljene države, ki mora s svojim vladnim in uradnim delovanjem pri vsaki priliki vzbuja, pospeševati in vsestransko podpirati gospodarski in sploh narodno delo in ki bode tudi slejkoprej hitela ustreči vsaki opravičeni želji in vsem pravičnim gospodarskim stremljenjem. S tem zagotovilom on pozdravlja mili mu slovenski narod, vse zaslužen prireditelje prekrasnega ljubljanskega velesoja in zlasti tudi njegovo glavno pokroviteljico namreč mestno občino ljubljansko.

Krasni, prisrčni ta pozdrav in nagovor trgovinskega ministra, ki ga podajamo v glavnih črtah, je vse navzoč občinstvo poslušalo in sprejelo z največjim navdušenjem in priredilo visokemu govorniku najiskrenjeje ovacije.

In v izraz in dokaz te iskrenosti je kmalu potem poprijel predsednik II. ljubljanskega velesoja Fran Bonač za zahvalno besedo rekoč:

Srce mi veleva, da se Vam čestita gospoda v imenu celokupnega odbora še enkrat iskreno zahvalim, da ste blagovolili osebno prisostvovati otvoritvi ljubljanskega velesoja.

Izredna čast nam je, da smo mogli v naši sredi pozdraviti g. ministra trgovine in industrije, ki je blagovolil prevzeti protektorat našega sejma. Dovoljujem si g. ministru, ki je s tem pokazal popolno razumevanje naših težej, izreči iskreno zahvalo.

Zahvaliti se mi je pa tudi mestni občini ljubljanski za naklonenost, ki jo je kakor vselej tudi povodom II. ljubljanskega velesoja udeleževala napram industriji, trgovini in obrti, zavedajoč se njega važnega pomena za narodno gospodarstvo.

Zavedamo se dobro, da tudi letošnja naša razstava morda ni na oni višini, kamor bi jo radi povzdignili. Nadejam se pa, da boste odnesli kar najlepše utise.

Treba je pomisliti, da smo še mlada v težkih bojih porojena država. Dočim je bilo zapadnim narodom v dolgih stoletjih mogoče večji del svoje energije v miru posvečati delu in napredku, moral je Jugosloven, predvsem naš junaki brat Srb, bojevati neprenehoma junaške boje za obstanek in svojo svobodo.

Ni pa prav nobenega dvoma, da bo naš zdravi troimenski narod odslej tem hitreje napredoval, kulturno in gospodarsko. V prvi vrsti se moramo seveda otestiti krutih posledic svetovne vojne.

Naloga jugoslovnske industrije, trgovine in obrti je, da z vztrajnim delom čim preje pripomore doseči plemeniti ta cilj. O naših uspehih hočemo sleherno leto dati javnosti točne in jasne račune. In da bodo doseženi uspehi vedno lepši, vedno častnejši, s to zavedito obljubo kličemo: Na svidenje torej na prihodnji naši reviji, na III. ljubljanskem velesojem!

Tudi nagovor g. Bonača, našega prvega in glavnega stebra — moža v sejskem delovanju je bil pozdravljen z izrednim in resničnim navdušenjem. Mestna občina ljubljanska in njeni predstavitelji so lahko ponosni na krasnem uspehe te svoje izredno lepe prireditve v pozdrav II. našega velesoja.

MNOGOŠTEVILEN OBISK SEJMA

(Kratko situacijsko poročilo.)

Obisk II. ljubljanskega velesoja tekem sobote in včerašnjega dne je bil zadovoljiv in z ozirom na vremenske razmere prav dovoljen. Videti je, da zanimanje za velesojem narašča od dneva do dneva. Celotni obisk v prvih dveh dnevih razstave cenijo na 20.000 obiskovalcev. Razstavljalci so z dosedanjimi uspehi zadovoljni. Zunanji trgovci, osobito oni iz Italije, so tekom zadnjih dni bili v položaju, da so v njim določenih paviljonih razstavili blago. Tudi Čehojug v kratkem razstavi tekstilno blago.

Splošno ni bilo dolej na sejm tativ. Kriminalni organi so včeraj aretirali štiri mednarodne žeparje.

Igralec Putjata je sinoči priredil v »Deveti deželi« (hotel »Tivoli«) veselo burke in igre, ki so povsem

uspele, ker se ne gibljejo v ozračju banalnosti in ž njo združenega lacijskega humorja. Gospod Putjata je ponovno pokazal talent igralca, ki vedno povsod ohranja resnega umetnika.

Tekom naslednjih dni je pričakovati zelo številen obisk iz južnih naših krajev. Prijavljenih je že več obiskov.

VAŽNOST LJUBLJANSKEGA VELESJA.

— Zagreb, 4. sept. (Izvir.) Urednik »Novosti« je imel v Ljubljani priliko po otvoritvi velesoja se razgovorjati s šefom kabineta pisarne ministrstva trgovine in industrije dr. Lazarevičem. V svojem imenu in v imenu ministra Omerja Viloviča je izjavil svoje veliko veselje nad tako intenzivnim razvojem domače industrije, kakor to dokazuje drugi ljubljanski velesojem. Vlada in posebno ministrstvo trgovine intenzivno zasleduje razvoj industrije. Da se pa del naše lesne industrije še ne more z zaželenim razmahom razvijati, tiči glavni vzrok v pomanjkanju vagonov. Za izvoz je pripravljenih 20.000 vagonov lesa. Tega lesa pa ne moremo placirati na tujih tržiščih, ker nam manjka vozov. Naša industrija se lahko razvija v popolnem obsegu, ker so dani za ta razvoj glavni in bistveni temelji. Ekonomski temelji naše države so dobri in solidni, kakor nikjer drugod v Evropi. Med vsemi panogami industrije se nahaja v največjem položaju edino lesna industrija.

Na urednikovo vprašanje glede sklenitve trgovinske pogodbe s Češkoslovaško je pojasnil dr. Lazarevič na strokovno stvaren način z vidika državnega gospodarstva vprašanje uvoza češkega piva. Znano je, da je položaj dalmatinskega vinogradništva, ki producira prvovrstno vino, sedaj zelo težaven in da so dalmatinskim vinu zaprta tujja tržišča. Izvoz dalmatinskih vin je z ozirom na sedanjí položaj mednarodnega prometa zelo otežkočen, ovira ga tudi zelo prometna politika neke države. S trgovinsko pogodbo s Češkoslovaško se bo izvedla zamenjava našega vina za pivo. Nekateri naglašajo, da ogroža trgovinska pogodba s Češkoslovaško našo pivovarsko industrijo.

Resnica je, da Češkoslovaška ne more izvažati svojega piva in da vlada glede izvoza prava stagnacija. Priznati pa je tudi treba, da nekatere naše pivovarne ne producirajo prvovrstnega piva. Pivovarne v Ljubljani, Sarajevu, Apatinu in drugod so se sedaj znatno razširile. Zagrebška pivovarna, ki poprej ni mogla vzdržati niti konkurence doma v Zagrebu proti nemškemu in madžarskemu pivu, se je danes tako razširila, da razpečava pivo po vseh važnejših krajih države. Na naših trgih je pivo brez vsake zunanje konkurence. Opažati pa je tudi, da pivovarne, ker ne morejo popolnoma zadostiti potrebam, postavljajo na notranji trg še ne vlečano pivo, radi česar je kvaliteta piva mestoma slaba. Na drugi strani pa morajo vinogradniki gledati, da dobe stalne odjemalce za vinske produkte, kajti tudi na vinskem trgu je opažati stagnacijo. Pogodba s Češkoslovaško ima namen, da se izravnavajo interesi vinogradnikov in da se na drugi strani odpre pot konkurenci.

NAŠA ELEKTROTEHNIČNA INDUSTRIJA IN TRGOVINA.

Polom bivše Avstrije prinesel nam je poleg politične svobode tudi gospodarsko prostost. Državni preobrat preobrazil nam je celotno naše gospodarsko življenje.

Kakor vse panoge industrije, dobila je nov razmah tudi elektrotehnična industrija in trgovina, ki je bila do leta 1919, ako izvzamemo ljubljanske instalcijske tvrdke Fr. Saks ter Vojnović & Ko., izključno v nemških rokah.

V Ljubljani ustanovila se je tovarna za transformatorje »Transformator« d. d., katero vodi dr. inž. Milan Vidmar, znani strokovnjak, ki uživa ravno glede transformatorjev svetovni sloves. Tovarni so podani vsi predpogoji za krasen razvoj.

V Mariboru je začela proizvajati izolirano bakreno žico »Kovina«, prva jugoslovanska metalurški industrija d. d., ki ima v kratki dobi znanjati lepe uspehe.

Za izdelovanje manjših elektromotorjev pride v poštev tovarna »Velex« v Beogradu.

Z izdelovanjem žarnic se je začela pečati »Volta« d. d. v Mariboru. Istotam se nahaja v prvih povojih »Akumulator«, tovarna za akumulatore.

Od elektrotehničnih podjetij, ki se pečajo s projektiranjem in gradbo električnih central ter elektrifikacijo tovarov, omeniti nam je pred vsem tvrdko »Štebi in Tuteč«, ki se sedaj združila s tvrdko inž. Turnšek & Ko. Navedena tvrdka razvija se je v kratki dobi v veliko podjetje, kateremu se obeta najlepša bodočnost. Zgradiła, oziroma razširila je celo vrsto večjih električnih naprav, kakor: Zagradec, Britof, Kranj, Novo mesto. Z električno centralo v Zagradcu začela je delati na velkopoteznem načrtu elektrifikacije Dolenjske. Omrežje visoke napetosti, ki obsega danes že okrog 15 km, ima združiti v eno celoto več električnih central, ki bodo skupno preskrbovale Dolenjsko z električno silo.

Po preobratu ustanovilo se je še veliko število drugih instalcijskih in elektrotehničnih podjetij, kakor: Tratnik v Ljubljani, Milistrola v Mariboru.

Tvrdke, ki se pečajo le s prodajo elektrotehničnega materiala, so: »Kustrina«, »Svetla« d. d., »Bašjančič«, vsi v Ljubljani. Izmed tujih podjetij so se naclolazirale: »A. E. G.«, Siemens Schuckert, Kremenetzky, vse tvrdke s sedežem v Zagrebu, »Elin« v Mariboru.

Pri vseh teh nacionalizacijah pa si je znal tuji kapital zagisturati svoj odločilni vpliv, ker na vseh vodilnih mestih so nastavljeni povsod tujerodci, kljub temu, da nam ne primanjkuje zadostnega števila domačih kvalificiranih inženjerov.

Električni industriji se nudi v bodočnosti lepa perspektiva, ker se je Fala končno odločila raztegniti svoje omrežje od Maribora do Trbovelj.

»SINGER«-JEVI ŠIVALNI STROJI.

Kaj vse zmore moderna tehnika s pomočjo elektrike, nam jasno kaže paviljon F, kjer ima v oddelku 123 in 124 tvrdka Singer nameščene vrsto praktičnih šivalnih strojev na električno silo. Naše pridne gospodinjice, šivilje, krojači in drugi so ves dan v gostih skupinah oblegali ta paviljon ter strmeli na praktično in sigurno delujoče stroje. Največje zanimanje vzbujajo šivalni stroji za šivanje gumbic. Šivanje luknji za gumbe je posebno pri perilu najzamušnejše in najsitnejše delo vsega šivanja. Stroj za gumbnice pa sam reže in šiva gumbe luknje na obeh straneh sigurno in s tako brzino, da jih napravi na dan do 3500! Koliko tednov bi rabila šivilja v to. Dalje je tam stroj za prišivanje gumbov, tamburiranje, obšivanje jopice itd. Stroji sami odrezujejo, šivajo, robijo, vse pa goni elektrika.

Stroj za majice itd. šiva na tri niti, stroj za vezenje pa izvršuje 9 različnih načinov vezenske tehnike. Gospodinjice in šivilje, ogledajte si na vsak način ta Singerjev oddelk v paviljon F.

— The Import, družba z o. z., Ljubljana. Poleg maloštevilnih razstavnih oddelkov v paviljonu H, ki se odlikujejo po okusu in originalnosti, nahajamo tudi oddelk št. 313. Tu je gornja tvrdka razstavila svoje izborne čajne mešanice v okusno izdelanih paketih. Napisna tabla na stropu s svojo originalno varstveno znamko Buddha ter izvirne kitajske slike povzdigujejo ličnost prave, v kitajskem slogu izdelane in okrašene koke. Dva prava čajna drevesca prikazujejo, kako raste po vsem svetu razširjeno, priljubljeno in potrebno zelišče. Strojno poznavanje tega zelišča, ki tvori podlago vsega trdnega delovanja, jamči za bonitet in prvovrstno kakovost njenih čajnih mešanic.

Kultura.

OTVORITEV UMETNOSTNE RAZSTAVE V JKOPICEVEM PAVILJONU.

Ob navzočnosti številnega občinstva, kritikov in umetnikov je bila v nedeljo 3. t. m. ob pol 12. slovesno otvorjena umetnostna razstava v Jakopičevem paviljonu.

Svoja dela je razstavilo 14 umetnikov. Zastopane so vse struje in tehnike, kar napravi razstavo nad vse zanimivo.

V zvezi s historično razstavo in Narodno galerijo tvori ta razstava popoln pregled slovenske upodabljajoče umetnosti.

Želimo, da občinstvo, zlasti naši gostje, v čim večjem številu posetijo to lepo in vrlo zanimivo prireditelj naših umetnikov.

Podrobnejše poročilo prinesemo prihodnjič.

— Gladališke prodstave ob času II. velesoja v Ljubljani. Opera: Ponedeljek: Musorgski - Korzakov, Boris Godunov. Sreda, 6. septembra: Puccini, Madama Butterfly. Petek, 8. septembra: Smetana, Prodana nevesta. Nedelja, 10. septembra: Puccini, Triptychon. Torek, 12. septembra: Bizet, Carmen. — Drama: Nedelja, 3. septembra: Molnar, predmestna legenda »Liliom«. Torek, 6. septembra: Komedija Suhovo - Kobilina, Svatba Krečinskega. Četrtek, 7. septembra: Molierova komedija »Namišljeni bolnik. Sobota, 9. septembra: Gogoljeva komedija Revizor. Začetek opernih predstav ob pol 20, začetek dramskih predstav pa ob 20.

Sokolstvo.

— Sokol Litla - Šmartno priredi dne 8. septembra veliko javno telovadbo. Sodeluje sokolska godba iz Ljubljane. Vstopnina 5 in 3 D. Bratska sosedna društva opozarjamo na ugodne zveze in polovično vožnjo na progah južne železnice in vabimo na korporativno udeležbo. Za polovično vožnjo veljajo savezne zletne legitimacije. Za zabavo s prav posebnimi točkami, plesom ter dobro jed in plačo je preskrbljeno. Dne 8. septembra vsi v Litli - Šmartno!!!

— Sokol v Ribnici. 8. t. m. vsi prijatelji in prijateljice Sokolstva v Ribnici k letni prireditvi Sokola. Popoldne na telovadišču telovadni nastop. Zabave obilo. Prihod v Ribnico v smeri od Ljubljane ob 3., ako ne že dopoldne. Qd kod mogoč tega dne tudi ob 9. zvečet z vlakom iz Ribnice na Grosuplje - Ljubljana. Preskrbljeno bo tudi za godbo, akoravno ni gotovo, koliko bo godcev in od kod, in za zabavo okoli šestih paviljonov seater-Sokole.

Borzna poročila.

— Curih, 4. avgusta. (Izv.) Zaključek. Devize: Zagreb 1.375, Berlin 0.39, Dunaj 0.0075, Praga 17.25, Budimpešta 0.245, London 23.51, Bizet 41.51, Newyork 5.2575.

— Zagreb, 4. avgusta. (Izv.) Zaključek. Devize: Curih 17., 17.10, Pariz 6.90, 7., London 399., 404., Dunaj 0.10, 0.115, Berlin 6., 7.25, Trst 3.92, 3.99, Budimpešta 4.25, 4.30.

OBIŠČITE
II. LJUBLJANSKI
VELESJOJEM!

Dnevne vesti.

V Ljubljani, dne 4. septembra 1922.

Za državljansko ravnopravnost in enakost pred zakoni. Minister notranjih del, Kosta Timotijević, je izdal na vse podrejene oblasti naredbu, v kateri pravi med drugim: »Vse državne oblasti, zlasti pa upravne, so dolžne, da v svojem poslovanju upoštevajo določbe četrtega člena ustave. Ustava jamči državljanom ravnopravnost in enakost pred zakonom. Takisto je zajamčena enakost vseh državljanov v enaki meri zaščite oblasti. To pomenja, da so vsi državljani v svojih pravicah enaki pred zakonom. Nobena razlika se ne sme delati v nobenem oziru, niti z ozirom na vero, ne z ozirom na plemo ali narodnost, ne z ozirom na premoženje, družabni položaj ali pripadnost k tej ali oni politični stranki. Napram vsem in vsakomur se naj enako postopa in enako izvršujejo zakoni. Politična pripadnost državljanov k tej ali oni politični stranki ne more dajati v državljanskih pravicah nikomur ničesar, kar bi bilo izven zakona, in nihče ne sme izgubiti ničesar od svojih pravic, ki so mu v zakonu zajamčene. Da bi se ta enakost državljanov tembolj čutila v državi in v narodu tembolj razumevala, priporočam oblastem, da jo povsod izrečno naglašajo in pri vsaki priliki v svojem službenem delovanju tolaščijo. Pred vsem pa naj, izvršujoč zakone, enakopravnost vedno in vsikdar strogo izvajajo. V tem oziru vlada ne more trpeti nobene brezbrzičnosti in malomarnosti, saj je bilo to znamenje, da se greši proti eni izmed glavnih državljanskih pravic. Državno ustavo, zakonitost, pravdo in pravico bi naj branili in čuvali tisti, ki so v prvi vrsti poklicani, da to činijo. Oblast bi s takim postopanjem došla v nasprotje z ustavo in zakoni, s svojo vestjo in z narodom. V tem slučaju bi zaupanje in vera v državno oblast popolnoma propadla. Oblast bi postala v tem slučaju orodje onim, ki se trudijo, da bi bilo v državi čim najmanjše zakonitosti in vere v solidnost državne uprave. Da bi se dvignila vera v zakonitost in občutila državljanska enakost, naj načelniki poedinih oblasti dajo podrejenim uradnikom in nameščencem potrebna ustna navodila. Vsakogar, o katerem bi se opazilo, da se ne ravna po tej naredbi in ki kaže v svojem delovanju pristranost, ki je v nasprotju z določbami ustave, naj se takoj javi nadrejeni oblasti in ministrstvu. Kjer pa se kršenje zakona in državljanskih pravic javlja kot kazensko dejanje, naj se takoj vse potrebno ukrene, da se to dejanje ugotovi in takoj izroči pristojnemu sodišču.«

Prihod srbskih kmetovalcev v Ljubljano. V torek dne 3. septembra popoldne ob 14.21 prispejo srbski kmetovalci v Ljubljano (glavni kolodvor). Vseh posetnikov, ki vračajo lanski obisk slovenskih kmetov v Srbijo, bo okoli sto. Naši kmetovalci so bili lansko leto povsod po Srbiji najljubše nize sprejeti od vseh slojev. Sprejemali so se udeleževali tudi razna društva, občine itd. Občinstvo vlnjudo opozarjamo na to in prosimo, da se v obilnem številu udeleži sprejema srbskih kmetovalcev ob gori navedenem času.

Diner na čast ministru Viloviču. Naše poročilo o banketu na čast ministru Viloviču v sobotni številki je treba izpopolniti v toliko, da je g. pokr. na-

Reka. Iz Starega trga nam poročajo: G. pokrajinski namestnik Ivan Hribar si je dne 30. avgusta ogledal uzakonjeno progo Kočevje — Stari trg — reška proga. Prisotni so bili tudi gg. okrajni glavar v Kočevju dr. F. Ogrin, predsednik odbora Ant. Lušin ter ing. Al. Hrovat, ki je podal med potjo telin. Informacije. G. minister Ivan Hribar je bil po vse občinah najprizirneje sprejet od tamkajšnjega prebivalstva, posebno pa od Starotrganov, ki so mu predili enak svečan sprejem, kakor gu. min. Pucelj dne 20. avgusta. G. pokr. namestnik Ivan Hribar je konstatiral tudi na licu mesta, da prihaja kot najboljša zveza cele Slovenije z morjem v poštove le Klodič — Hrovat — Kavčičeva skupna proga (Kočevje in Črnomelj — reška proga), obenem pa je na podlagi te konstatacije izjavil, da bo deloval z vso vneto za uresničenje te uzakonjene proge, ki nudi zares splošno korist narodu, državi pa najboljšo varnost.

I. jugoslovanski vsesokolski zlet v Ljubljani. »Kino Tivoli« predvaja od 4. do 6. septembra film »I. jugoslovanski vsesokolski zlet v Ljubljani«, kateri vsebuje izredno zanimive posnetke. — Nsled otvoritve jesanske sezone se

prično predstave ob delavnikih ob 4., pol 6., 7. in pol 9., ob nedeljah in praznikih ob pol 11., 3., pol 5., 6., pol 8. in 9.

Prihod ameriških parlamentarcev v Beograd. Beograd, 4. sept. (Izvir.) Tekom jutrišnjega dneva prispe v Beograd ameriški parlamentarci, udeležniki dunajskega interparlamentarnega kongresa.

Kiša pada ... Na Bledu je večerjal imel »Orel« svoj pokrajinski zlet. Goste črne množice so se valile proti Bledu; krojev pa je bilo zelo malo. Dopoldne so priredili sprejvod po Bledu, ki pa ni vzbujal nobenega zanimanja. Zato bi o prireditvi docela molčali, ako bi klerikalna »akademska« mladina, organizirana v Orlih, ne bila zagrešila grde netaktnosti, da je med sprejvodom izvalno prepevala: »Kiša pada, kiša pada, Sokolstvo propada!«. No, klerikalci so obračali, bog pa, ki jim očividno ni naklonjen, je obrnil. Popoldne je namreč poslal neblagodejen dež, ki je klerikalcem popolnoma pokvaril njih prireditve. Da: »Kiša pada, kiša pada!«

Podlivanost. Na Raki se je pri pogrebu pokojnega Franceta Bajca dogodil slučaj, ki ga ne moremo zamolčati. Ko je šel sprejvod v cerkev, je vrgel mlad pobalnik, član orlovskega naraščaja na Raki z visokega zvonika težko desko na Sokole, ko so ravno korakali pod zvonikom. Sokoli so k sreči ravno v trenutku razstopili v špalir, ko je padla deska z veliko silo na sredi na prazen prostor in napravila v pesku na tleh globoko jamo. Kogar bi zadel, bi bil na mestu mrtev. Toda Bog ima Sokole rad, in tega ni dopustil. Fantalin je pri zaslišanju sam priznal, da je vrgel desko iz zvonika na Sokole z namenom, Sokole pobiti, ker jih sovraži. Ta žalostni slučaj govori dovolj, kake sadove rodi neprestano ščuvanje in hujkanje s prižnice proti Sokolu. Ali menijo v cerkveni krogi, da koristijo katoliški stvari, ako vzgajajo tako podlivano mladino. Ali ni nikogar, ki bi z železno pestjo napravil konec takim škandaloznim razmeram?

Začena delavska zbornica za Slovenijo v Ljubljani posluje od 22. avgusta 1922 dalje v provizorični zgradbi na vogalu Dunajske ceste in ceste na Južno železnico.

Zakon o izseljevanju. »Službene Novine« z dne 1. t. m. priložujejo zakon o izseljevanju in pravilnik k temu zakonu.

V vednost! Kler moj sin Julij Novljan ml. po celi občini Medvođe in tudi po daljni okolici govori, kar jaz sedaj splošno slišim v svoji trgovini, da moja dva poslastva, t. j. v Medvodah št. 8 in v Zgornjih Pirničah št. 82, nista moja last, ampak njegova, izjavljam, da je to nesramna laž, ki mi škoduje na moji obrti, časti in ugledu, in dam tem potom celemu svetu naznanje, da to vse, gorj omenjena poslastva, so moja last in nikakor ne njegova. — Medvodah, 1. septembra 1922. — Julij Novljan starejši, pekovski mojster, trgovec, gostilničar in posestnik, Medvođe in Zgornje Pirniče.

Čiščenje štajerskih gasilnih društev. Na štajerskem, posebno v okrožju Maribor, predstavljajo gasilska društva zadnje, a najtrnjeje ostanke avstro - nemškega režima. Ne le, da so povsod in notranji ustroj še nemška, marveč nekatera teh društev nastopajo tudi javno provokatorično, to velja za Pekre in večinoma tudi za Pobrežje. Na Pobrežju so zdaj preslikali prvi slovenski napis »Bogu v čast, bližnjemu v korist« ter ga spremenili v »Gasilni dom«. To bi bilo prav. Toda znali so si ovekovečiti svoj nemški provokatorični značaj v frankfurtske barve: črke črne, rdeče z okraški žolte barve. Takih napisov je sploh po pa resnici na ljubo približi za štajerske Slovence ne prelaskavo dejstvo, da teh razmer niso toliko krive oblasti, kakor Slovenci sami. Ob prevratu, ko so bili Nemci še v strahu in voljni se vdati, so se štajerski Slovenci v najbolj eksponiranih krajih presneto malo brigali prevzeti nase tudi požarne brambe. In koder so se, niso bili vztrajni. V čast nemškim požarnim brambam in rešilnim postajam mora vsak, tudi nasprotnik, priznati, da vrše svoje funkcije čim najvestneje. Slovenci v Mariboru razumejo steer korenito zabavljati čez nemške komande, mišljenje itd., v požarni brambi in pri rešilnem oddelku, ampak da bi kdo prijel tudi za delo, ne, tega ne. Pa bi se dalo urediti brez ropota in zabavljanja enostavno s sistematičnim pristopom v društvo, a potem seveda tudi z vztrajnim delom. Kar je nemških šovinistov, bi seveda izstopili, a kar je trezno mislečih, bi se vdati tudi v nove razmere. Seveda bi Slovenci morali upoštevati dejstvo, da vse, kar ima društvo, je več kot polstoletni sad dela dosežanja režima. Če čujemo na štajerski meji še nemška poveljstva v požarnih brambah, je to naša lastna sramota, dokaz naše lastne indolence. Tu ima odločilno besedo Savez, a za provokacije prenapetost naj ima resno besedo politična oblast.

Z Rake nam pišejo: V sredo smo pokopali g. Franceta Bajca, tukajšnjega posestnika in prejšnjega župana. Pokojnik je bil zlata duša, vzor slovenske gostoljubnosti. Bil je pristen Dolenjec, kakršnih je da-

nes žal že zelo malo. Marsikdo, ki ga je slučajno zanesla pot na Rako, se še gotovo z veseljem spominja Bajčevega boira in njegove gostoljubne zidanice v Ljubljani nad Rako. Bil je vrl narodnjak, rad je podpiral narodna društva, zlasti tukajšnjega Sokola, kateremu je daroval poslopje za telovadnico. Velikosten pogreb, kakoršnega menda še ni bilo na Raki, je pričal, kako priljubljen je bil pokojnik. Sokol krški s praporom in godbo, odposlanstva sosednih sokolskih društev, domači Sokoli in veliko njegovih prijateljev od blizu in daleč so prihiti k pogrebu. Pri nagrobnem govoru, ki ga je govoril nadučitelj in starosta Golob, ni bilo nikogar, ki bi mu ne bilo roso oko. — Počival v miru, zlata duša!

Tavina v Kamniku. Dne 24. avgusta je bilo na sejmu v Kamniku na raznih stojnicah pokradenega več kosov blaga. Lastniki okradenega blaga naj se čim preje zglase pri okrajnem sodišču v Kamniku v svrhu agnosiranja blaga.

Veliko javno tombolo priredi društvo za zgradbo Sokolskega doma v Spodnji Šiški dne 8. septembra 1922, t. j. na Mali Šmaran na prostoru polnega telovadišča v Gasilski ulici nasproti šole. Glavni dobinki: 1.) Kompletna splava oprava iz trdega lesa. 2.) Moško kolo najnovjšega sistema. 3.) Kuhinjska kredenca s pritlikalnicami. 4.) Zabojski sladkor. 5.) Stenska ura. 6.) Okrog 500 manjših dobikov. Tablica stane samo dva dinarja. Občinstvo, Sokolstvu naklonjeno, kupuje tablice, katere se dobivajo v raznih trgovinah, kjer se nahajajo plakati. — O d b o r.

Glasbeni vestnik.

Povski zbor Glasbene Matice. Danes v ponedeljek, dne 4. t. m. prva pevka vajala za ženski zbor, v torek dne 5. t. m. pa za moški zbor ob 6¼. zvečer v dvorani št. 17. Vhod iz Gosposke ulice.

Kolesarska dirka za prvenstvo Jugoslavije.

Srdit boj za prvenstvo. — Na 146 km dolgi progi nezgode slovenske dirkalne vrste. Ze tretje leto se vršijo na 146 km dolgi progi Zagreb - Ljubljana kolesarske tekme za prvenstvo Jugoslavije. Letos je bila proga Zagreb - Metlika - Novo mesto - Ljubljana. Za to dirko je vladalo v kolesarskih krogih veliko zanimanje.

Naravnost neverjetna je smola, ki jo imajo vsi naši dirkači na progi Zagreb - Ljubljana. Ze lani in predlanskem so imeli to smolo. Šiškoč je jo zavozil predlanskim ravno pred ciljem, lani je padel Solar itd. Vedno defekt in vedno defekt! No vendar so prošli dve leti dosegli naši dirkači vsaj nekaj častnih mest, med tem ko je letos prvi Slovenec dospel šele osmi na cilj. Tekma je počela ob 6.15 na Startu v Zagrebu. Prijavilo se je skupno osem klubov iz vseh krajev Jugoslavije s 43 dirkači. Na start pa je prišlo samo 6 klubov s 24 dirkači. Takol pri Zagrebu so se že ločili v skupine in vsi naši dirkači so bili v skupini ki je vozila na vodstvu. Imeli pa so defekte. Solarju se je takoj nedaleč od Zagreba dvakrat utrgala veriga in Goltes je padel tako silno, da je bil nezmožen za tekmo. Vendar je Solar prvo skupino, ki je bila močna okoli 15 dirkačev, zopet ujel pri Novem mestu. Tu pa je padel Kosmatin in si popolnoma pokvaril kolo. S Kosmatinom je tako izpadel eden najvernejših konkurentov. To pa še ni bilo vse. Na ostrem ovinku pri Breganah je padel Zanoškar in Solarja je zadelo pri Zatični najhujše — počilo je kolo. Jerman je padel že preje in s tem je bila usoda naših dirkačev zapečatena.

PRIHOD DIRKAČEV V LJUBLJANO.

Na Dolenjski cesti pri km 3 je bil že dopoldne postavljen z zastavami okrašen, na 800 m viden »cilj«, okoli katerega se je zbralo veliko število gledalcev nestrno pričakujoč prihoda prvih dirkačev. Okoli pol 11 so se pripeljali z avtomobilom iz Zagreba predsednik kot. Saveza Rima y, prvi tajnik Marjan Rieger in drugi tajnik Franjo Kiselič. Javili so da se bližajo prvi dirkači. Občinstvo je postalo nervozno. Ze popreje so se raznesle vesti o katastrofi slovenske dirkaške vrste. Se vedno pa so pričakovali, da Solar in Kosmatin, naša dva najizbranejša dirkača pri mednarodnem tempu so privozili prvi na cilj. Neposredno pred ciljem se je razvil srdit boj za prvenstvo. Popreje za izid dirke napeta množica gledalcev je začela prirejati prvim dirkačem — zmagovalcem viharne ovacije. Splošno pa je nastalo takol veliko presenečenje ker ni bilo med prvimi nobenega Ljubljančana. Kot zmagovalce je iz te dirke izšel Dukanović (član jugoslovanskega Sokola, Zagreb) v času 5 ur 24 min. 21 sek. Drugi je bil lanski prvak Pavlija (Sokol) v 5:24:21. Tretji Šotarko (Gradi.) v 5:47:27. Nato so sledili Vrbanc, Cesarec, Vilešič, Znidaršič (Vsi Sokol Zagreb). Kot osmi je prišel na cilj naš Solar. Vozil je izvanredno dobro, kajti prišel je kljub vsem defektom samo 9 minut za prvim na cilj v času 5:13:30. Kosmatin je prišel šele kot 14. na cilj, Černe 9 in Goltes 10. Zmagalet Dukanović je dobil krasen srebrni prehodni pokal.

Pripominjati je treba, da je bila cesta Zagreb-Novomesto-Ljubljana, izredno slaba radi sadnjega dežja. Pokal ostane v rokah tistega ki odnese zmago vsaj v dveh letih. Med drugim moramo omeniti nesportno postopanje zagrebskega dirkača Š., ki je skušal Zalokarju, kateri je med vožnjo Solarju pomnil okrepčilo plačo, izbiti vrč iz rok. To postopanje je nekoligialno in vse graje vredno Zvečer je bil nato v gostilni pri »Lozarju« prijateljski sestanek, na katerem so se po izmenjavi napisnic in pozdravov razdelile nagrade.

Telefonska in brzojavna poročila.

ODHOD KRALJA IN KRALJICE V PARIZ.

— Beograd, 4. septembra. (Izv.) Iz Prage je prispelo oficijelno poročilo, da je Nj. Vel. kralj Aleksander s kraljico Marijo prednočnim odpotoval v Pariz. V soboto dne 2. t. m. je kralj incognito posetil Prago ter razgledoval razne historične znamenitosti češkoslovaške prestolice. Nenadoma se je pojavil tudi na poslaništvu kraljevine SHS, kjer se je delj časa razgovarjal s poslanikom dr. Bogumilom Vošnjakom.

— Praga, 3. septembra. (Izv.) Kralj Aleksander in kraljica Marija sta snoči odpotovala v Pariz. V Pariz dospe tudi kraljičina mati, romunska kraljica Marija. Kraljevska dvojica se pomudi na Francoskem kakih deset dni.

SPOR MED ITALIJO IN JUGOSLAVIJO RADI AVSTRIJE PORAVNAN

— London, 3. septembra. (Izv.) »Daily Telegraph« poroča: Italijanska vlada je službeno obvestila jugoslovensko vlado, da ne bo v avstrijskem vprašanju ničesar ukrenila, ne da bi se preje o tem posvetovala z zavezniškimi vladam in Zve-

zo narodov. Na drugi strani pa je jugoslovenska vlada dala italijanski ministru zunanjih del zagotovilo, da ni izvedla nobene koncentracije čet na avstrijski meji v smeri proti Celovcu. Napetost med Italijo in Jugoslavijo se je torej podela.

AVSTRIJSKI PROBLEM PRED ZVEZO NARODOV.

— Ženeva, 3. septembra. (Izv.) Zveza narodov bo v prvi vrsti razpravljala o avstrijskem problemu in vprašanjih, tičočih se Palestine. Svet Zveze narodov je glede Avstrije sklenil: 1.) Izročiti stvar finančnemu odseku z naročilom, da naj ves pro-

blem prouči in predloži izčrpno poročilo; 2.) pozvati avstrijske delegate ministra zunanjih poslov Grünbergerja in grofa Mensdorffa, naj podata Zvezi narodov vsestransko sliko položaja, v katerem se nahaja avstrijska republika.

VSTOP POLJSKE V MALO ANTANTO?

— Berlin, 4. septembra. (Izv.) »Gazeta Gdanska« javlja, da ne more biti govora o vstopu Poljske v malo antanto.

TRANSPORTNE OLAJŠAVE ZA ŽIVINSKA KRMILA.

— Beograd, 4. septembra. (Izv.) Po informacijah našega dopisnika je na zadnji seji ministrske konferenca sklenila gotove olajšave za transport živinskih krmil, posebno seno in slamo. Konferenca je sklenila, da se zmanjšajo prevozni železniški tarifi na državnih železnicah za seno in slamo. Znižanje tarifov velja za vsi državo. Da se to znižanje ne bo moglo izrabljati od gotovih spekulantov v egoistične namene in cilje, je odločeno, da znižanje tarifov velja samo za kmetijske občine, ki naročajo krmila, dalje za poljedelske in gospodarske zadrage v vsej državi. Edino te bodo imele pravico do polovičnega znižanja železniških tarifov. Poljedelski minister Pucelj je dalje zaprosil, da se ta sklep ministrske konference razširi tudi na nekatera druga živinska krmila, predvsem na melaso in žvinsko sol. Dalje je minister poljedelstva, Pucelj, predlagal ministru za šume in rude, da se dovoli živinorejcem izkoriščanje pašnikov, košnja sena in nabiranje listja po državnih šumah in gozdovih. Minister Pucelj je tudi predlagal, da se enako izkoriščanje pašnikov itd. dovoli na posestvih, ki so še pod sekvestrom.

VPRAŠANJE PREHRANE PASIVNIH KRAJEV.

— Beograd, 4. septembra. (Izv.) Na jutrajšnji seji ministrskega sveta predlagata poljedelski minister Pucelj in minister za socialno politiko dr. Žerjav že formulirani predlog pasivnih krajev.

NAŠA PIVOVARSKA INDUSTRIJA IN UVOZ ČEŠKEGA PIVA.

— Beograd, 4. septembra. (Izv.) Vest, da sklene naša vlada s Češkoslovaško posebno eksportno trgovinsko pogodbo, sledi uvoza piva, je rovatno interes domače industrije. V soboto popoldne je obiskal pivovarnar in veleindustrijec Bajloni poljedelskega ministra. Industrijec Bajloni poseduje v Beogradu in v drugih krajih Srbije več pivovaren. Njegov razgovor s poljedelskim ministrom je trajal nad eno uro. Razgovor je obsegal vprašanje sklenitve trgovinske pogodbe s Češkoslovaško in je Bajloni skušal poljedelskega ministra opozoriti na interese domače pivovarske industrije. Bajloni je naglašal, da je vest o ureditvi uvoza češkega piva vzbudila v krogih njegove industrije veliko vznemirjenje. Poljedelski minister je njegovo intervencijo s stališča pivovarnarjev vzel na znanje. Na eni strani je naravno, da je treba spraviti v sklad uvoz češkega piva z interesi domačih pivovaren. Na drugi strani pa je treba tudi vpoštevati, da ni mogoče varovati interesov samo ene špecijalne stroke, temveč je treba tudi vpoštevati in prav ceniti interese enega celokupnega pridobitnega stanu. Gotovo je in jasno, da je dolžnost vlade skrbeti za povzdigo vinogradništva in vpoštevati želje vinogradnikov.

Ureditve uvoza češkega piva in izvoza naših vin na Češko je za narodno gospodarstvo globokega pomena.

MEDNARODNA KONFERENCA V BENET-KAH.

— Pariz, 3. sept. (Izvirno.) Da se reši vprašanje bližnjega vzhoda se sklicje medzavezniška konferenca v Benetke. Tega sestanka se udeležijo ministri zunanjih del Francije, Anglije in Italije. Pri konferenci bo prisoten tudi medzavezniški komisar v Carigradu. Konferenca se bo v prvi vrsti bavila o ureditvi bodočih državnopravnih odnošajev v Palestini.

NOVA PROTIBOLJEVIŠKA AKCIJA?

— Bukarešta, 3. sept. (Izvirno.) V Južni Rusiji se je iz ostankov Djenikinovih in Vranglovih čet sestavila dokaj močna armada, ki namerava v kratkem pričeti ofenzivo proti boljševikom. Na čelu te armade stoji general Brusilov. Brusilov bo skupno z ukrajinsko vojsko generala Petljura pričel ofenzivo proti boljševiškim četam v Ukrajini. Vlado, ki jo je sestavil Brusilov, je baje Francija že priznala.

NOVINARSKI KONGRES V SUBOTICI.

— Beograd, 4. sept. (Izvir.) Kongresa Udruženja jugoslovenskih novinarjev dne 8. t. m. se udeležijo 38 češkoslovaških novinarjev. Med drugimi pridejo na kongres načelnik ČTK dr. Karel Hoffmann, Karel Cvančara, glavni urednik »Venkova« in I. Pichl, glavni urednik »Češkega Slova«. Kongresa se pa udeležijo tudi več češkoslovaških narodnih poslancev, tako E. Spatny, R. Bechyně in bratislavski župan dr. M. Bela. Češkoslovaški novinarji posetijo po kongresu razne kraje naše domovine, posebno Dalmacijo in Makedonijo. Ministrstvo zunanjih zadev pripravlja Čehoslovakom svečan sprejem.

Družba sv. Cirila in Metoda.

Družba sv. Cirila in Metoda ima svojo letošnjo veliko skupščino dne 10. septembra v Ljubljani v Kazini, to je v isti hiši, kjer so leta in leta kovali naši nasprotniki naklepe, kako bi mogli čimprej zgraditi most do Adrije. Avstrija počiva sedaj za večno, most se ni zgradil, kajti pričeta dela, ki so bila že zelo močna, so se podrla. Nameravani most se ne bo nikdar zgradil, ker imamo sedaj svojo lastno državo. Takol po polomu smo omenili, da je konec vsega rovanja ter da naših obrambnih društev, zlasti Družbe sv. Cirila in Metoda, ne bo več treba. Pa kako smo se zmotili! Naši sosedi Nemci, Italijani in Madžari se ga vporabi, si lahko misli vsakdo.

Naša država mora biti močna, krepka in oborožena proti vsakim spletkam. Poleg energične vlade morajo še naprej obstojati obrambna društva. Družba sv. Cirila in Metoda je še nadalje potrebna, v sedanjih časih še bolj kakor kdaj prej. Pod Avstrijo smo poznali naše nasprotnike-rogovileže, dr. Binderja, dr. Egerja, dr. Ambrožiča! Ti so odšli v svojo obljubljeno deželo. Šidmarka in Schulverein pa še eksistira. Ti društvi še zbirata in pošiljata denar ter sejata ljulko med pšenico. Pomisliti moramo, da je še nad pol milijona Slovencev pod tujim jarmom. Ali bomo naše brate in sestre zapustili? Ali ni naša dolžnost, da se mi spomnimo teh trpinov pri vsaki priliki, ob veselih in žalostnih dogodkih. Brez naše podpore pogine polovica našega zaslužnjega naroda. Zato kličemo: Zbirajte vedno in povsod za našo šolsko Družbo sv. Cirila in Metoda!

— Društvo stanovanjskih najemnikov za Slovenijo opozarja, da se vrši prihodnja javna odobrova seja v sredo dne 6. septembra t. l. ob 20. uri v veliki dvorani Mestnega doma. Društvena pisarna daje članom dnevno od 18. do 20. informacije na Sv. Petra cesti št. 12, pritlično, desno.

Zadarsko pitanje.

U smislu Londonskog pakta, Italija je spadala u dužnost, da Austriji alom oružja otme stanoviti deo istočne obale Jadrana. Izgleda da se je ona te dužnosti setila i suviše kasno, pa u strahu da bi joj obojeni krajevi mogli biti, u poslednji čas, stavljeni u pitanje, preuzela je smelu navalu na Zadar, glavni grad Dalmacije!

Osvojenje Zadra bila je, kao i ostale italijanske pobe, sušta komedija. Bio je osvojen svršenišom parne sirene i svedanim govorom komandanta jedne neznatne ratne ladje!

Pogledajmo, sada, sam grad Zadar i njegove prilike. Na malom otociću, na površini od 1 kma, koji, je, u novije doba, umetničkim načinom, pretvoren u poluotok, diše sav grad. Grad je sa dve strane oklopljen tvrdim zidinama. Uredj grad je dosta pravilni; izvan gradskih zidina, počeo se je da širi tek u poslednje vreme. Okolina Zadra je veoma lepa. Neosporivo je da je to jedan od lepših dalmatinskih gradova.

Zadar je, pre rata, brojilo oko 16.000 (1) stanovnika; po narodnosti bila je jedna polovica Jugoslavena, a druga polovica Italijana i Talijanaca; drugih narodnosti skoro nije ni bilo. Jedino Austrijskim, veoma čudnovatim i nesavremenim, izbornim zakonom, bilo je omogućeno da je opštinska uprava bila uvek u talijanskim rukama.

Stanovništvo su sačinjavali većim delom činovnici, nameštani po raznim centralnim uredima za celu Dalmaciju, kao na pr. za Pokrajinsko Nameštništvo, Zemaljski Odbor, Zemaljski i Apelacioni Sud, Zemaljska Bolnica itd. Po sebi se razume, da je većina trgovača na stanovanju bilo podignuto za nameštništvo mnogobrojnih činovništva i njihovih porodica, te pensioniraca.

Iza činovnika bili su brojni trgovci, koji su opskrbljivali sam Zadar i dobar deo zaleđa; manji trgovci, a osobito oni sa robom sa seljake iz okolice, bili su mahom sve naši ljudi. Tu su imali svoje sedišta parobrodarske i druge trgovačke centralne agencije, te mnogi i mnogi novčani zavodi za celu zemlju. Sem toga, tu su imali svoje radnje razni, veći i manji, obrtnici, koji su svi, razume se, radili sa celom pokrajinom. U opšte, sav život Zadra bio je usko vezan sa celom Dalmacijom.

Odmah, iza italijanske okupacije, o kojoj bi se moglo mnogo da priča, skoro svi činovnici centralnih ureda preselili su se u Split i u druge varoši Dalmacije, gde se sada nalaze pojedini zemaljski uredi. Trgovci su izgubili svoje mušterije; fabrike koje je bilo teško dobavljati sirovine i druge stvari, tako da su svi, uvideli obiljan polje koji uzgreda njihove interese, odmah obiljno ostali da misle na seobu i promet svojih radnji.

Znamenito i po celom svetu poznata, fabrike Maraskino di Zadar sele u Jugoslaviju; isto tako fabrike koja i sve tako dalje.

Ved se sada, iza 3 godine italijanske uprave, jasno vidi, kako život Zadra poprime drugi oblik. Ekonomski je život ugrožen. Broj stanovništva pada; do sada se je smanjio na 10-12 hiljada, dok je ranije bio 16 hiljada.

skoro isti, jedva se je nešto spustio ispod polovice!

Treba naravno, imati uvek na umu, da je to jedan mali grad, koji je važan za jednu malu pokrajinu od 600.000 stanovnika, ili još bolje za jednu oblast od 300.000 stanovnika, ali koji nikako ne može da igra vidnu i važnu ulogu u životu Evrope, kako to, u svojoj gordosti, misle sami Zadrani!

Rapaljskim ugovorom, bila je nađoj Kraljevini doznačena sva Dalmacija sa svim otocima — osim Zadra i Lastava!

Sta baš znači Zadar za Italiju? Možemo odmah, mirne savesti, da ustvrdimo, da za Italiju nije važan Zadar sa nikogim gledišta, i to ne, ni sa političkog, ni vojnčkog, a isto tako ne ni sa nacionalnog, ni kulturnog gledišta!

Kako smo naznačili da prikažemo u ovom članku — Zadar je integralni deo Dalmacije, ili barem njenog severnog dela. Sav je njegov život i napredak upućen na taj deo Dalmacije, koji opet gravitira k Zadru.

Svakome je jasno, da će radi toga Zadar biti predmet međusobnih travičica između Italije i naše Države pa ma kako in koliko se puta to pitanje bude rešavalo.

Za našu Državu, Zadar po sebi, nebi bio velika stvar kad na Zadar stajala Reka, Gorica, Gradiška i cela Istara.

Svi gradovi i luke, koje je Italija otela našem narodu i našoj Državi koje, pre svega, naš ekonomski razvitak i napredak. Naši i italijanski interesi došli su u sukob. Italija je postala naš ozbiljan neprijatelj. To neprijateljstvo može da prestane jedino kad nestanu sve one zapreke, koje je Italija postavila našem ekonomskom životu. Međo savomnika, sa kojim je trebalo da drži uske prijateljske veze, ili bolje uske trgovačke i poslovne veze, Italija je sebi stvorila nepomirljiva neprijatelja, koji, pre ili posle, treba da s njom ozbiljno obračuna.

Obracun sa Italijom dogodit će se nekom našu Državu ojača i čim se za to nadeže prva zgodna prilika. Da se to dogodi, i to što pre, to je čisto logički. Svaki pojedini naš građanin, koji se malom makne van granica naše Otadžbine osetit će pandis Italije i njenog Kapitala; svaki naš građanin imati će, suviše, kolosalne materijalne štete i teškoće radi ovako neuredjenosti i neprirodnih odnosa sa Italijom. To će biti duboki stvarni razlog, koji će kod našeg naroda stvoriti i obrazložiti neodgovornu potrebu ozbiljnog obračuna sa Italijom!

Moguće da Zadar za Italiju imade koju važnost sa vojnčkog gledišta. Moguće da ona traži što bolji, da bude dominantan, položaj na Jadransu u slučaju sukoba sa Jugoslavijom; sukoba koji je gotovo neizbežan u skoroj budućnosti. Ako je to tako, onda Italija nije iz ovoga rata povukla nikofu lekciju; ona neznatna je da sada apsurd i anahronizam zamišljati obnovu starovekovne Rimske Imperije!

Dok Italija računa Jugoslaviju kao kopnenu silu, i dok prama takvoj uni- ma sigurne obrambene pozicije, to razumemo; ali nikako ne razumemo zašto Italija uzimlje pozicije koje bi bile važne kad bi Jugoslavija bila, ili kad bi

mogla biti u dogledno vreme, važna pomorska sila?

Sa ekonomskog gledišta Zadar je za Italiju pasivan; on nema nikofu važnu industriju, a za trgovinu nema prikladnu luku, niti zgodna i potrebna storišta i spremišta. On će Italiji biti uvek na teret. Da je to tako, i da ona želi da taj teret olakša, vidi se iz neverovatnih i za jednu velesilu čisto nepojmljivih i smešnih, zahteva da joj taj grad umrzava jedina druga, mlada, još neorganizovana Država, kojoj je taj grad otela! To je materijal za komediju, a ne za ozbiljan rasgovor. Na kraju krajeva, sve ovo dokazuje moralnu i ekonomsku slabost jedne Države i jednog naroda, koji je, tobože, na visokom stepenu kulture.

Moguće da Italija želi na ovakav način da uništi jedan grad; moguće, naime, da je Italija sadržala Zadar u strahu da se on nebi, kako je to prirodno, u Jugoslaviju razvio i postao veći i važniji, i tako konkurisao italijanskim gradovima. Na taj je način Italija uništila i Trst i Raku. To su, valjda, bili razlozi radi kojih je bila narila italijanske fašiste da traže Split i Dubrovnik!

Dodelanjem Zadra Italiji, međutim, trpi najveće baš sam Zadar, koji je prisiljen da međunarodnim ugovorima osigura sebi — baš vode i miran grob!

Zadar je pripadao, po svim pravima i zakonima, nama. Tim više što je naša država; ma koliko to ne imalo smisla ni razloga, bila sklona da dade Zadru neku osobitu autonomiju. Na, to Italiji ni bilo dosta, jer je ona, po svakom cenu, htela da ono 5 — 6 hiljada (šest hiljada!) Talijanaca bude slobodno. Izgleda kao da se tu radi o kojem Hamburgu ili bilo koje varoši od veće važnosti.

Ma koliko ispitivali Zadarsko pitanje teško je da nadležni i domaći zašto je Italija tako uporno tražila Zadar, i suviše, zašto je bila odlučena da, radi samog Zadra, prekine pregovore i odnose sa našom Državom, koja se je, naprotiv, pokazala dosta susretljiva i previše popustljiva.

Teško je, s druge strane, verovati da postoji koji ozbiljan i opravdan razlog, koji bi njoj, pa i u najdaljoj budućnosti, bio od koristi.

Moguće i to da je Zadarsko pitanje nastalo krivim naše diplomacije (Dr. Trumbića), koja nije znala ili, iz nepoznatih razloga, nije htela, da prikaže Zadarsko pitanje u svet svojoj golotinji, jer je neverovatno, da je sbilja bilo isključeno i nemoguće da dobijemo Zadar kad smo dobili svu ostalu Dalmaciju!

Tko dobro poznava Zadar i Zadarsko pitanje, pa pogleda koju važnost i koje mesto on zauzima u uređanju i uspostavi evropskog mira, pre će pomisliti, ma koliko rekli da je ova misao zlozna, da se tu radi o jednoj sarkastičkoj i duhovitoj šali koju Antanta pravi na račun jedne »Velike Sile«. Stvar je još tragičnija kad se posle koliko emagije i koliko novca troši Italija za taj neznatan grad Zadar, dok ostali dele silan ratni plen i sva Njemačka kolonijalna dobra!

Bilo kako mu drago, Zadarsko pitanje nije još rešeno; njega je vrlo teško rešiti, jer je sitno u celini, a kom-

plikovano u detaljima. Njega je teško rešiti sa mentalitetom ne samo službene Italije, nego i celoga italijanskog naroda, koji je, sasvim ubeđen da je Zadar nešto veliko i lepo!

Zadarsko pitanje imade samo jedno rešenje: Zadar treba da bude dodeljen Jugoslaviji, jer on njoj pripada po prošlosti, sadašnjosti i budućnosti. To je jedino pametno i zdravo rešenje ovoga, u celom, sitnog pitanja. Jedino će takovo rešenje biti trajno i dobro.

Ovakvo, pak, kako je sada rešeno Zadarsko pitanje dogodilo se je ovo: Zadar je osuđen na čitnu propast; Italija nema od Zadra nikofu veću korist; a Jugoslavija imade razmerno veliku štetu i neprijavu zanovet u svojoj kući!

Mirovna Konferencija nije smela dopustiti da nastanu ovakova pitanja, jer bi onda svakoj ulici, pa i najmanjeg grada, moglo pasti na pamet smešna misao, da izrazi svoju volju i da učini da se s njoj bavi čeo svet.

Na ovakov se način nebi nikad postići Sveti Mir!

Turistika in šport.

— Jugoslovenski zimskosportski savez, Ljubljana. Vsem sportnim klubom! Dne 13. avgusta se je ustanovljuje Jugoslovenski zimskosportski savez s sedeštem v Ljubljani in kateri prevzame vrhovno vodstvo in nadzorstvo nad gojenjem zimskih sportov v državi. Postavljajo se vsi klubi, oziroma niti zimskosportske sekcije, da pravično svoj pristop k savažu, ker bi bilo ster pravo sportno delovanje v zimski sezoni onemogočeno. S prijavo je vpisati sledeče na glavni skupščini določene pristojbine: vpisnine 15 D in letno članarino 50 D za vsak klub, oziroma sekcijo. Potrebno je, da se savažu sportni potrebni število sportnikov, ki se bodo prihodnje zimo udeleževali zimskosportskih tekem, da se samore vpisati zadostno število prijavalcev v svrhu verificiranja članov. Postavu se je odsvatati najkasneje do 10. septembra Jugoslovenskemu zimskosportskemu savažu, Ljubljana, Narodni dom. Sportniki i smučarji, ki si hočejo nabaviti norveške smučarske drese, naj pošljejo najkasneje do 19. septembra obvezne prijave s točnim naslovom Jugoslovenskemu zimskosportskemu savažu, ki bo drese dobavil po znižanih cenah!

— Smučarski odsek T. K. Skala se bo nanovo organiziral in v ta namen sklicuje odbor kluba v četrtek dne 7. septembra ob 20. uri v Prešernovo sobo restavracije Novi svet na Gospodarski cesti. Sestanek vseh smučarjev T. K. Skala. Udeležiti se moralo sestanka vsi smučarji, odnosno člani in članice, ki so se tekmovali, novinci in smučarji, odnosno smučarke, ki ne mislijo tekmovali — sploh člani, ki nameravajo letošnjo zimskosportno sezono sistematično gojiti smučski sport. Ker se bodo letos smučarji od novoustanovljenega Jugoslovenskega zimskosportskega saveza verificirali in le kot taki pripustili k tekmam, je to velike važnosti. — Za sestanek je določen sledeči dnevni red: 1. Organizacija smučarskega odseka. 2. Odsekova smučarska dolečja. 3. Imenovanje provizoričnega krmarkega zbora. 4. Krmariki tečaj in izpiti. 5. Smučarski program odseka za prihodnjo zimskosportno sezono (tečaj, predavanja, izleti, ture, tekme in markacije). 6.

Nabava smučarske opreme članom. 7. Smučarski znaki kluba. 8. tehnični pripomočki in 9. Slučajnosti. — Sestanka naj se udeležijo tudi novinci, ki nameravajo resno se oprejeti smučarstvu, ker prireditelj kluba za iste poseben tečaj (za gospode in dame). Rešiti se mora tudi vprašanje smučarskih tekem, ker razpolaga s lepim številom smučarjev in stoji glede teh v Sloveniji gotovo na prvem mestu. Odseku načejuje znani naš smučarski pionir g. Rud. Badjura.

— Turistovski klub »Skala« naznanje vsem članom in članicam, da se vrli v sredo dne 6. septembra ob 20. v mestni posve-tovalnici na magistratu redni in važni se-stanek, ki je za vse ljubljanske člana obve-zen. Določen je sledeči dnevni red: 1. Po-redično o klubovem delovanju med poletjem. 2. Klubova soba. 3. Poslovanje knjižnice. 4. Osnovanje odseka amatoriografrafov in re-feratov za narodopisne in prirodopisne zbir-ke. 5. Ustanovitev stalne redne ekspedi-cije. 6. Redni poučni večeri, predavanja in sestanki v bodoče. 7. Kvalificiranje rednih članov. 8. Klubovi znaki in 9. Slučajnosti. — V smislu sklepa zadnjega obilnega zbora in novega disciplinarnega pravilnika se vo-di točna evidenca in kontrola o udeležbi članov na sestankih, kar naj blagovoljno člani vpoštevat.

Društvene vesti.

— Akademiki in abiturijenti, ki že-le pisemnih informacij o študiju na uni-verzitet v Ljubljani, o podporah za bodo-čo šolsko leto, o akad. kolegiju (domu) in o vpisovanju na univerzitet, naj se to-ra-davno obrnejo na Jug. akad. društvo »Triglav«, podružnica v Ljubljani, uni-verza. Za odgovor je priložiti znamko. Kdor se pa želi osebno informirati o teh vprašanjih, se naj oglaš pri preds. JAD. »Triglav« tov. Meljaku oz. podpredsed-niku tov. Hočevarju v Akad. Kolegiju, Kolodvorska ulica 22. — Odbor J. A. D. »Triglav«, Ljubljana, univerza.

— Odbor J. A. D. »Triglav«, po-družnica Ljubljana poziva vse članee, da se udeležijo slavnosti dne 7. t. m. v Cel-lju, katero priredi bratski »Klub napr. slov. akademikov v Celju« ob prilož-ko svoje 15letnice.

Glavni urednik:

RASTO PUSTOSLEMŠER.

Odgovorni urednik:

Valentin Kopitar.

Poslano.*

Zastopnik Domače tvornice rublja d. d. v Zagrebu (preje zastopnik tovarne Josip Kunc & Komp. v Ljubljani) izjavljam, da nisem poročen s Cirilo Oman v Ljubljani in svam vsakega, kateri bi to govorilo šir-riti, da bodem proti dotičnemu sodniškjo po-stopal.

Istotako izjavljam, da nisem plačnik za dolgove, katere bi naredila omenjena go-spodarica na moje ime.

Ivo Vicić.

* Za ta špis uredništvo ne odgovarja.

Meblov. mesečna soba

velika in srednja, z električno razsvet-ľavo in prostim vhomom, se takoj odda solidnemu gospodu ali gospo-dini. Naslov pove uprava Slovenskega Naroda. 7149

Spalna soba

Prodaj po ugodni cení novo temno oropavo iz mehkega lesa za spalno sobo. Solidno delo. Poziva se: Rožna ulica št. 5, Ljubljana. 7147

Lepi hrastovi čoki na prodaj.

Ponudbe na upravn. Sloven. Naroda pod Prodaja 7186.

Strojniki

popolnoma samostojen, zanesljiv, z več-letno prakso pri kotlovnih in strojnih napravah ter za istoimenski in izmenični tok, z večjo prakso v delavnici. Hče službe v večjem podjetju. Ponudbe pod Mašinsti 7182* na upravo Sl. Nar. 7182

Amerikanska kontrolna blagajna

na prodaj. Poprašati pri odvetniku dr. VALLENTSCHAGU, Šubičeva ulica 10 nasproli »Mladiki«. 7172

Zaloga sodov Franc Replč

Ljubljana, Kolezijska ulica 18.

Naslovi

dobrih in zanesljivih stanovanj za di-lake in diakinje se dobijo pri g. Likar, Poljanska c. 87, »Villa Bergman«. 7155

Proda se HIŠA

dvonadstropna z velikim dvoriščem z lokali, pripravna za špecerjanko ali vin-sko trgovino v Sp. Šiški. — Ponudbe na upravitelstvo Slovenskega Naroda pod »Din. 700.000 — 7153*.

Išče se večji LOKAL

primeren za čevljarstvo delavnico. — Naslov pove upravn. Slov. Nar. 7152

Vzajem takej v našem de-bro ldoče

GOSTILNO na prometnem kraju. — Dopisi pod št. 1894. 7151*.

Soliden gospod

išče mesečno sobo za takoj, najpozneje s 15. septembrom. Ponudbe na upravo Slov. Naroda pod »P. 7147*.

Stanovanje

v RIBNICI, manjše pa zdravo, se zamena-ja za enako v Ljubljani. — Ponudbe pod »Stanovanje 7177* na upravo Sloven. Naroda. 7171

Kontoristinija

večja vseh pisarniških del, se sprejme takoj. One, ki znajo francosko, imajo prednost. Naslov pove upr. Sl. Nar. 7189

Dr. Bogdan Novak

zdravnik-bakteriolog in špecialist za infekcijske bolezni ord. od 11. do 12. dopoldne in od 1. do 4. popoldne. — Kersnikova (Nova) ulica 5, I. 7048

Lesna družba v Ljubljani išče praktikanta

kateri je dovršil 2 razreda trg. šole in razume italijanski jezik, za takojšnji nastop. Lastnorodno pisane ponudbe s prepiši spriceljav pod »Vesten uradnik 6983* na upravo Slov. Naroda. 6983

Prelzkušen obratovodja

za elektrotehnično oddelenje se v to-varno cementa židani moči takoj sprejme. Odra se samo na prvovrstne moči z dolgoletnimi spriceljav, z drž. akuširjo, trzne in zanesljive, v elektro-tehnični stroki povsem izveščane. Pis-mene ponudbe z navedbo mesečne plače je poslati gornji tvornici. Stano-vanje, gorivo, razvedljava je prosta. 7180

Gospodična

iz boljše rodbine, večja več jezikov, išče službe izven Ljubljane kot vzgoj-iteljica. Ponudbe pod »A. 7138* na upravo Slov. Naroda.

Odličan posao

za svakoga, naročito banke i industrijs-kega preduzeća; prodaje se plač, gradi-lište, 30.000 m², ceo ili delovi do same železničke stanice u Skoplju, odličan za magacine ili fabrike; zatim poljsko imanje nedaleko od veće varoši veliko do 200 hektara. Za ovo i druge kupov-ne zemljišta i kuća i sve trgovačko-industrijske poslove, obratiti se: Gene-ralnjoj Agenciji »Globus« Skoplje. 7179

Seno, oves in koruza

se dobi na vagonne najbolje pri

M. DIMIĆ, Zagreb, Jurišićeva ul. 24. 7178

Hotel — restavracija Bellevue

prvovrstno vino, do-bra kuhinja — klavir

Kolo »dirkač« skoraj novo, radi odpotovanja na prodaj. Naslov v upravi Slov. Nar. 7145

Kozmetični preparati!

Kemično-tehnični izdelki!

I. C. KOTAR - Ljubljana

Wolova ul. 3. Telefon št. 402.

II. Ljubljanski veliki sameni Paviljon K št. 455.

Specijalno elektrotehn. podjetje za stro-kovno gradnjo telefonskih central

vseh sistemov, napeljava hišnih telefonov in zvoncev. Prevzemanje vseh v to stroko spadajočih popravil. Zgradba električnih naprav visoke napetosti.

Ivan Bogataj

konzecijonirano elektrotehnično podjetje Ljubljana, Sv. Petra cesta št. 30.

Iščem sobo

za tehnika, če mogoče tudi hrano. Na-slov pove uprava Slov. Naroda. 7189

2 kontoristiniji

zmožni strojevalja in drugih pisarniških del, iščeta službe v Ljubljani ali kje na Hrvatakem. — Ponudbe pod »Slovenki 7146* na upravo Slov. Naroda. 7146

Avtomobile kolesa, motorje pnevmatiko vseh vrst olje - bencin

in druge potrebščine ima vedno v zalogi

F. Florjančič Ljubljana.

Posetnikom velesejma priporočamo naslednje tvrdke:

Fran Lukić kneževstvo na čisto in gospodo, Pred škočije 10.	Restavracija „pri Roži“ Ljubljana, Židovska ul. 6.	Kavarna „Evropa“ Ljubljana, Družinska-Gospodarska c.	Restavracija „pri Lozariju“ Ljubljana, Sv. Jakoba trg 15.	Uro, zlatnina, srebrnina Ed. Škopek Mestni trg 8.	K. Jurman optik - specialist Selenburgova ul.
M. Tičar papirna trgovina, Ljubljana, Selenburgova ulica 1.	Snoj & Modic Ljubljana, Prešernova ul. priporočam svoje modne trgovine.	Restavracija „pri Levu“ Ljubljana, Gospodarska cesta 16.	Gostilna Zupan Ljubljana, Hrašovski vasp 18.	Hotel Strukelj na oglu Kneževske in Dalmatinove ulice, Ljubljana	Marija Rogelj manufakturna trgovina Sv. Petra cesta 38.
Josip Adamič vzročno, Domače, podružnica Kamenik.	Modna trgovina Ig. Žargi - Po nizki ceni! -	Gostilna „pri Korlenu“ Ljubljana, Celovška c. 66.	Gostilna Mrak Ljubljana, Rimska cesta 4.	Eligij Eber krznar, izdel. čepic, Ljubljana, Kongresni trg 7	Rudolf Juvan nožar, Ljubljana, Prešernova ul.
Tomaz Moninger družinska trgovina in vinarstvo Sv. Petra cesta 35.	Josip Vesel modna trgovina, Ljubljana, Prešernova 20.	Gostilna Bučar Ljubljana, Poljanska c. 19.	Paladovska restavracija, Ljubljana	L. Pevalek trgovina, Ljubljana, Židovska ul.	A. Sušnik trgovina z železnino, Ljubljana, Zaloška cesta
Priporočamo „KOLINSKO COKOLJO“	Modna trgovina T. Eger Ljubljana, Sv. Petra c. 2.	„Narodna kavarna“ Ljubljana, Dvorski trg	Restavracija Lloyd, Ljubljana, Sv. Petra cesta 7.	Iva Siler modni salon, Ljubljana, Kongresni trg 6	Čevlji - obuče na veliko Aleksander Oblat Sv. Petra cesta 18 in 28
LASTNI IZDELEK! F. in I. Goritcar, Ljubljana, Sv. Petra cesta 29, priporočam veliko volnenih jopic, raznih damskih bluz, predpasnikov, perila za gospode in dame po konkurenčnih cenah. LASTNI IZDELEK!					
Zlatne razglednice I. Jug. Sokolskega zlate v Ljubljani se dobe v celih serijah (serija 80 kom.) in tudi posamezne pri fotografu HUGON HESER, Ljubljana, Velikovozov trg 7. Cena za komad 2 Dinari. Trgovci popust. 6976	A. Feldstein galanterijska knjigovodstva Ljubljana, Vidovdanska cesta 12 (prej. Radovljica cesta).	Volatrgovina z vinom Barbit & Radonič Ljubljana, Sp. Štaka.	Položimo dar slepim na oltar! Podarimo dravstvo slepih v Ljubljani, Wolfova ul. 12.	Uglaševalci klavirjev in harmonijev G. F. Jurásek Ljubljana, Wolfova ulica 12.	Kavarna Central Sv. Petra nabrežje ob Zmajakovem mostu.

Dva mlajša dijaka
se sprejmejo v popolno učilnico pri boljši
rodniš. Ponudba pod „Dva dijaka 1175“
na upravo Slov. Naroda.

Dijaka
srednješolskega razreda iz boljši
družine sprejema na hrano in stanovanje
ugledna rodin. Naslov: Jugič, Ciga-
letova ulica 11. 7146

Prodajalka
dobro izučena, samostojna moč mi-
sane, iskreno, želja pripravi službo. Po-
nudbe pod „A. 7178“ na upr. Slov.
Naroda. 7176

Sprejme se
haverniški donosalec
in
haverniški vajenec
v narodni haverni v Ljub-
ljani. 7188

Po
7%
obrestje prvovrsten denarni zavod
vse vrste vloge. — Cenj. ponudbe
pod „Veleosejma 7144“ na upravo Slo-
venskega Naroda. 7144

PAPIR NA DESELO! TVORNIŠKA ZALOGA!
„LIPA MILL“
kvalitetni papir, karte in vse vrste drugega
papirja, papir za pakovanje itd.
Glavni papir:
Abadie, Club, Samus, Golub
A. LAMPRET, PAVILJON E 30
Ljubljana, Hrašovski trg 10.

Rotlarski pomočnik
samostalen in priden, prvovrstna moč,
dobi stalno namestitev in plačo po do-
govoru pri Veleosejmu Polanu, kotlarski
v Varaždinu, Zupni trg 8. Hrvatska. 7167

Dijak
ne čez 14 let, se sprejme na hrano in
stanovanje k boljši družini. — Naslov
pove uprava Slov. Naroda. 7165

Išče se lokal
v mestu ali na deželi, opremljen ali
prazen za takoj ali tudi pozneje. Pre-
vzame se tudi manjša zalog. Ponudbe
pod šifro „Zagorje 7164“ na upravo
Slovenskega Naroda. 7164

Knjigovodkinjo
z večletno prakso sprejme pod ugodni-
mi pogoji večja, dobro vpeljana lesna
trgovina. Ponudbe s prepisi pričeval,
zahtevki plače, navedbo referenc in čas
postopa službe pod „Les 6982“ na upr.
Slov. Naroda. 6982

Išče se
strojarski pomočnik za lesne
izdelke pod ugodnimi pogoji s prostim
stanovanjem in hrano.
Kupi se stroj za izdelovanje za-
svoje samostojne opake. Ponudbe
pod „P. 3.“ na asencino in reklamno
družbo Aloma Company, Ljubljana. 7126

Ženitna ponudba.
Inteligentna gospa, izredno dobra go-
spodinja, oporno izobražena, se želi se-
nametiti v svrhu ženitve z gospodom,
kateri ima preko 80 let; naj bo trgo-
vec hotelir ali hišni posestnik; vdovci
z otrokom niso izključeni. — Pisma na
upravo Sloven. Naroda pod „Dobra go-
spodinja 7168“.

Proda se
dobro ohranjena železna postelja
(zložljiva). Tržaška cesta 43.

Kdor reflektira na večjo dobavo
medu
v satovju, se prosi, da pošlje naslov na
upravnštvo Slov. Naroda pod „Med 7160“
7160

Trgovina
v velikem industrijskem kraju Slovenije
se prodaja, event. se da v najem. Naslov
pove uprava Slov. Naroda. 7159

Sobico
iščeta dve sestri za šolsko leto. Gresta
tudi kot sostanovalki. — Ponudbe pod
„Sobica 7174“ na upravo Sl. Nar. 7174

Fine
konjske salame
domačega izdelka priporočam **Fušnik**
Rudolf, konjski mesar, Rimska cesta
št. 2, Ljubljana. 7158

Stanovanje
v mestu ali okolici Ljubljane, obstoječe
iz ene ali več sob in kuhinje, se išče.
Ponudbe pod „Stanovanje 7157“ na
upravo Slov. Naroda. 7157

Graščina
z veliko vodno silo na prodaj: grad
15 sob, žaga, polnojarjenik, elektrarna,
živi in mrtvi inventar, pohištvo za 5 in
pol milijona. Za lesno industrijo priprav-
no. **Karel Broznik, Celje,** Dolgo
polje. 7121.

Prva
mariborska tovarna
plutovinastih
izdelkov
izdeluje po najnižjih cenah vse v to
stroko spadajoče predmete kakor za-
maške vse vrste, vložne podplate, kole-
sarska držala, vsakovrstna držala za pi-
savo, pasove za plavanje itd. Poprav-
lja se po najnižjih cenah tudi vseh-
vrstne pipe z vložljivo nove plutovine.

Nemoblovan
Čedna soba
se išče za takoj ali pozneje. — Naslov
Z. GORJANC, Mestni trg 3. 7169

Učiteljica
z izpitom hrvatskega, nemškega, fran-
coskega in italijanskega jezika išče
mesto korespondenčne ali domače učitel-
jice. **Marija Dolenc, Straza,**
tvarnica stekla. 7170

Na paviljon F. št. 152
se opozarja slavno občinstvo. Razstav-
ljeni so razni novi modeli, otroški vo-
zički, dvokolesa, motorji, šivalni stroji,
vsakovrstni deli in pneumatika. Cene
nizke. Ceniki franco. „Tribuna“, to-
varna dvokoles in otroških vozčkov,
Ljubljana, Karlovska cesta 4, Zvonar-
ska ulica 1. 6959

Sprejme se
KONTORISTINJA
zmorna popolnoma samostojnega knji-
govodstva ter slov. in nemške kores-
pondenčne. Ozira se samo na prvovrstno
moč. Oferte pod „Samostojno knji-
govodstvo 6536“ na upr. Sl. Nar. 6536

Mlad železniški poduradnik
vešč slovenskega, srbohrvaškega, nem-
škega in italijanskega jezika, želi vstopi-
ti v kakšni špedicijski tvrdki ali v kako
drugo primerno službo. Plača po dogo-
voru. Ponudbe pod „Marljiv 7082“ na
upravo Slov. Naroda. 7082

Parketne desice
iz slavonske-
ga hrasta
strojno lepane, lesni cement
dobavljam v vsaki množini najceneje.
I. Jugoslovenska tvornica Bakula
Jos. R. Puh, Ljubljana,
Gradaška ulica 22. Telef. 513.

Veliko zrcalo
(gardinjera),
podstavek s tremi vrati, staklo 80x18 ra-
di pomanjkanja prostora na prodaj. Na-
slov pove upr. Sl. Naroda. 7046

Blagajničarka
s primerno naobrazbo in daljšo prakso
se sprejme. Hrana, stanovanje v hiši.
Ponudbe pod „Primerna naobrazba
7028“ na upr. Sl. Naroda. 7028

Proda se
veličja palca, stara 16 mesecev. —
Jesenice, 25, Gorenjsko. 7022

Iščem pridno in pošteno
deklo
ki bi mi bila v pomoč v trgovini in pri
hišnih opravkih. Stanovanje in hrana v
hiši. Naslov pove uprava Slovenskega
Naroda. 7044

Službe išče
kot sluga v katerikoli stroki inteligentni
moški. Ponudbe pod „Sluga 7067“ na
upravo Slov. Naroda. 7067

Za dobro nagrado
se odda stanovanje: soba, kuhinja,
klet. Uporaba vrta. Naslov pove uprava
Slov. Naroda. 7068

Dva dijaka
srednješolska iz boljši rodine se sprej-
meta na stanovanje in hrano. Naslov
pove uprava Slov. Naroda. 7114

Konjska oprava
Za 2 konja, zelo lična s srebrnim okov-
om in lovski voz s streho se prodaja.
Polzve se pri tvrdki **F. Tordinia** v
Ljubljani, Stari trg. 7117

Na prodaj
2 postelji brez žimnic, posteljna omara
z mramornato ploščo, umivalnik z zra-
calom in mramornato ploščo, velika o-
mara za obleko in perilo. — Sodna ul. 1. II.
nadst., levo od 1. do 3. pop. 7076

Išče se
stanovanje 1 do 2 sob in kuhinje, pra-
zno ali mebrano, v Ljubljani ali oko-
lici, event. se odkupi pohištvo. Lahko
tudi manjša kmetijska hišica. Ponudbe
pod „Odkup 7104“ na upravo Sloven-
skega Naroda. 7104

Med. univ.
dr. Matija Ambrožič
Specialist za otroško zdrav-
stvo, ordinira ob delavnikih od pol 3.
do pol 4. v Ljubljani, Gradišče 9, I. nad-
stropje. 7100

Mesta gospodinje
želi vsestransko vezirana mlajša da-
ma. Ponudbe pod „Representantna“
pošto ležeče Mengaš. 7078

Skoraj popolno nov
pisalni stroj
„Adler“, model št. 7, na prodaj. —
Naslov pove uprava Slov. Naroda. 7051

Prodajalka
katera bi bila tudi zmorna korespon-
denca v srbohrvaškem in nemškem je-
ziku, se sprejme takoj v manufakturno
trgovino. Vsa oskrba v hiši. Plača po
dogovoru. Naslov pove uprava Sloven-
skega Naroda. 7106

Primerne službo
v Jugoslaviji išče arhitekt-inže-
njer, Poljak, absolvirao šolo v Mona-
kovem, s 4letno prakso. Ponudbe pod
„Monakovo 6977“ na upravo Sloven-
skega Naroda. 6977

Kupujem
trdi in mehki rezani in tesani les.
Pismene ponudbe z navedbo dimenzij,
količine in cene, oddajna postaja, na
firmo **Franjo Vrhovar,** tovarna po-
hištva in lesna trgovina, Celje. 6746

Kupujemo na veliko
lipov cvat
in
ržene rožičke „Isis“
d. d. Zagreb, Hatova ulica 14, ramo
se neka vzorci in ponude pošljejo.

Samostalna gospodinja iz dobre porodice
mirne naravi, 45 godina stara, posjed-
nica vrlo lijepoga pokuštva za 2 sobe
i kuhinju, ima i veći kapital u gotovini.
Želi naći u upravljanju kuće ne samo
svoje i svoga služboдавца zadovoljstvo,
pa s toga traži mjesto

gazdarice
kod samostalnog gospodina event. i u
manjoj porodici. — Uvjeti će se pobliže
odrediti. — Fotografija će se na event.
zahtjev poslati. — Ponudbe pod ozna-
kom „M. Z.“ neka se šalju gospodji
„Leopoldini Mechie u zapadno taborište
na Kreki kod Tuzle“.

Najfinejše čajne mešanice

v paketi, znamke „Buddha“, so priznane naj-
boljše, dobijo se povsod.
„Tea Import“ družba z o. z., Ljubljana, Sodna ulica šte. 2.

Tovarna pletenin in tkanin JOSIP KUNC IN KOMP., Ljubljana, Poljanski nasip štev. 10

Izdeluje berlinske rute, volnene račel-rute, fantazijske rute in šale, angleške športne šale in čepice, svilene modne šale, pletene svilnate samoveznice in naglavne rute (Cachenez).

Inserirajte v „Slovenskem Narodu“.

Konkurs.

Premogokopna družba v Sloveniji išče delovodje za svoj premogokop. Reflektira se na popolnoma veščega, energičnega in zanesljivega absolventa radar-ske šole, kateri se more tudi izkazati z daljšo prakso pri radokopu rjavega premoga. Penzije z zahtevo plače in dokazi kakor tudi nameravanim nastopom službe na upravo Slovenskega Naroda pod naslovom „Rudar 1822“ 7154.

Strojno, cilindrsko, plinovo olje, bencin, petrolej, parafin, tovarno mast ter tehniško-industrijske potrebščine

A. LAMPRET

Reprezentanca Standard Oil Company of New York

Ljubljana, Krekov trg 10 Telefon 247
— Paviljon E 30 —

Šampanjec in vina v steklenicah
trrdke

CLOTAR BOUVIER v Gornji Radgoni.

Turdka je zastopana na letošnjem velesejmu v paviljonu „G“ in v paviljonu na veseličnem prostoru velesejma.

Najstarejša sedlarska delavnica

Jos. Köhler,

sedlarstvo

LJUBLJANA, Dunajska cesta 19

prilagojena izdelovalna konjske opreme ter vse sedlarske potrebščine.

DELO SOLIDNO. CENE ZMERNE.

Sadje!

Slive (češplje), hruške i dr.
za žganjekuho

kupuje

vsako množino „Veležganjarna“

M. Rosner & Co., naslednik Viktor Meden

v Ljubljani, Celovška cesta štev. 73.

nasproti Ljubljanskega velikega sejma

Interurbani telefon štev. 71.

Neposredne ponudbe ustmene ali pisane.

Prodaja

Lastno izdelke izberne kakovosti:

Slivovko, tropinovec, brinjevec, rum, konjak, planinec, pelinkovec in razne druge likerje samo na veliko po ugodnih cenah.

Revizor (nadzornik)

potpuno teorijski i praktično spreman potreban nam je. Plađa i dodatki do 2500 dinara mesečno, porez i prireze plađa Savez, putni troškovi kao državnim službenicima, dnevnica 120 dinara. Ponude sa dokazima sposobnosti i referencama neka se podnesu do 20. septembra o. g. SAVEZ NABAVALJAČKIH ZADRUGA DRŽAVNIH SLUŽBENIKA u BEOGRADU, Karadjordjeva ul. 14. 7173

I. SANDRIN,
LJUBLJANA.

Veletrgovina usnja in sirovih kož

MESTNI TRG 6.

Svileni klobuki čepice in slamniki

najnovejših oblik v veliki izbiri po znanih nizki ceni.

Modni salon Stuchly - Maške

Židovska ulica št. 3.

Sprejemajo sa vsakovrstna popravila. — Zalmi klobuki vedno v zalogi

Josip Kregar

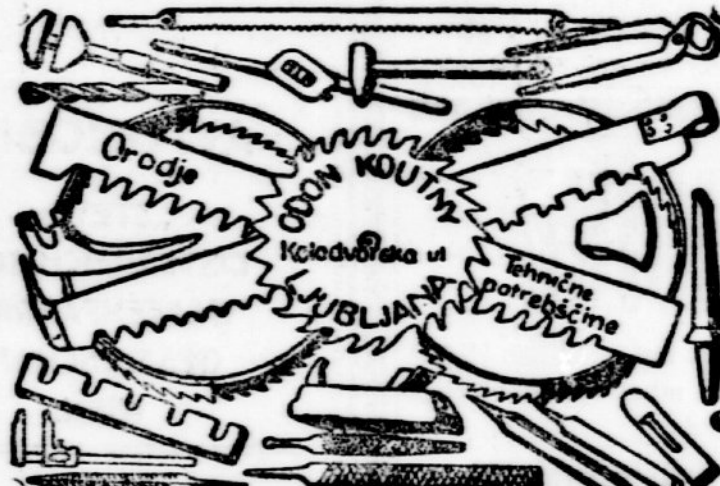
oblastveno preizkušeni mestni tesarski mojster

Cesta na Kodeljevo št. 2.

LJUBLJANA

izvršuje vsa v svojo stroko spadajoča dela in sicer vodna in nadtalna ter umetno tesarstvo. Prevzamem po danih kakor tudi po lastnih načrtih zgradbo mojstrov, jezov, hiš, vil ter razne gospodarske in industrijske stavbe, stolpne strehe, kupole in cerkvena osirešja, balkone, verande, vrtnice ter razna vrtna arhitekton. dela, stopnice, dekorativne strope ter dekorativne stenske opaže.

paviljon H/345

Velesej

IVAN KRAVOS, MARIBOR

Telefon int. 207.

Telefon int. 207.

Popolne opreme in razne

potrebščine za konje.

Usnjate torbice, listnice in

kovčugi za potovanje, šolske

torbice, gamaše, nahrbtniki i. t. d.

Genitalni jermeni za stroje.

Trgovina: ALEKSANDROVA C. 13.

Delavnica: KOROSKA C. 17.

Utemeljeno god. 1881

AND. JAKIL

tovarnica koža i cipela d. d.
KARLOVAC

PROIZVADJA:

Vaches džonove u poluti-cama Vaches kupone :: Okrajine Vratove :: Tabanice (Brandzoline) :: Teletina žuta i crna. Kravine žute :: Klipse cugovane. Box calf u svim bojama. — Solidna kvaliteta.

Cipale muške i ženske iz boksa u svim bojama, teletine i kravetine: Moderne, američanske i običajne radničke (bakan-dže). — Fantazna izradba u koži.

Paviljon L broj 3

MORAVIA

tvornica pletenih proizvodov
BEOGRAD, VOJVODE

BOGDANA

Velesejem, paviljon L 620

— Telefon 527. —

Ivan Bricevič

mestni stavbenik
LJUBLJANA

Slomškova ulica 19

IZVRŠUJE NOVE ZGRADBE
IN POPRAVILA VSEH VRST
NACRTE IN PRORAČUNE

— Delo najsolidnejši

Ljubljanski sajam:

Industrijski paviljon, mjesto br. 360

M. Kuštrin

Tehnično in elektrotehnično
podjetje

Ljubljana,

Rimska cesta štev. 2

Brzojavi: Kuštrin, Ljubljana

Telefon: 585

Zaloga polgumijastih obrobov trrdke „Walter Mar-

tiny“ za tovarne automobile

HYDRAVLICNA STISKALNICA za montiranje listih v

centrali. Pnevmatika in automobilske potrebščine.

Zaloga elektrotehnične žice, tehničnih in elektro-

tehničnih predmetov vseh vrst

PODRUŽNICE: Ljubljana, Dunajska c. 20. Telef. 470.

Maribor, Jurčičeva ul. 9. Telef. 133. Beograd, Knez

Mihajlova ul. 1

FRAN RAVNIKAR

MESTNI TESARSKI MOJSTER,
LJUBLJANA, LINHARTOVA UL. 23

TELEFON 415. — POŠTNO ČEKOVNI RAČUN 11.428.

izvršuje vsa v
svoje stroko spadajoča dela
in sicer vodno in nadtalno ter
umetno tesarstvo.

Parna žaga in stroj. delavnice.

Prevzamem po danih, kakor tudi lastnih
načrtih zgradbo mostov, jezov,
hiš, vil ter razne gospodarske in industrijske
stavbe, stolpne strehe, kupole in cerkvena osirešja, balkone, vrtnice,
verande ter razna druga
vrtna arhitektonična dela. Stopnice, deko-
rativne strope ter dekorativno
stenske opaže. Za razne industrijske stav-
be opozarjam zlasti na moje pa-
tentirane nosilce za večje proste razpeti-
ne od 12 — 15 cm.

RAZSTAVA V PAVILJONU ZA STAVBENO
— STROKO IN LESNO INDUSTRIJO. —

THE REX CO.

Ljubljana

Gradišče št. 10

Paviljon K. prostor št. 485

Telefon štev. 268

OPALOGRAPH UNDERWOOD

najboljši razmno-

ževalni APARATI

najboljši amerik.

pisalni stroj

NOVOST:

Potovalni UNDERWOOD

samo 3 kg težak in pis. pohištvo

LEOPOLD BOGEL & SIN
STAVBNO ELEKTRARSTVO IN VODOVODNA INŠTALACIJA
LJUBLJANA, GOSPODSTVA CESTA 18.

„VESNA“ Brata Pohlin & drug.
tvernice vlasne, kijeke in riblje za čevlje
ter drugih novosti,
PAVILJON E št. 50
Vsi dopisi na naslov Ljubljana I, poštni predal 128.

— Najbolja zloga —
klavirjev in pianinov
v Ljubljani
J. RUBAD roj. DOLENC, Ljubljana, Hribarjeva ul. 5
prijatelji z njimi udajajo inženirski inženirski po najvišjih nivojih
— Paviljon K št. 462. —

Jermenarji, sedlarji, tapetniki, graditelji voz, kočarji in torbarji
na posebne pogledati na ljubljanskem velesejstvu

Paviljon H, prostor št. 324

od tveke
„LORUM“ d. d. za trgovino jermenskih, sedlarskih, tapetarskih, graditeljev voz, kočarjev in torbarskih okrovov, potrebnih in orodja.
Duga ul. 12 ZAGREB Telefon 14.86

Najzanimivejše
Ljubljanskega velesejstva bodo brez dvoma
oddelek št. F 123—124
trgovskega paviljona in razstavišča. Vse najpraktičnejše, najlepše in najboljše, kar je svetovna tehnika v stroki

Šivalnih strojev
dosedaj iznašla in preiskusila,
razstavi svetovna torbica
SINGER-ŠIVALNI STROJI
Bourne & Co.

v svojih paviljonih. Na ogled postavljene najmodernejše
šivalne stroje bo gonila električna sila
kar prihrani čas in denar

Ti ni življensko vprašanje samo tvornic marveč velja danes prihranitev časa in denarja posebno za rodbine.

Obisk
teh paviljonov Vam bo donesal več koristi in zabave kot vse sezacionalne kino-predstave!

Priloga se
Jvan Magdič
krojaški mojster
Ljubljana, Gledališka ulica 7.

Oset Andrej
Maribor

Aleksandrova cesta 57, telefon 88. Veletrgovina sena, slame, drva, koruze, ovsa, sadja itd. Osejati OSET ANDREJ, Maribor. 6832

Blago za prebranje divanov in drugega pohištva v veliki izbiri, dalje različno platno in jute za tapetnike, sedlarje
I. t. d. priporočila tvrdka

A. & E. Skaberné Ljubljana Mestni trg 10

MINIMAX
ročni gasilni aparat.
Generalno zastopstvo za Slovenijo:
Belušič, Ljubljana, Ročijeva
cesta 2. 7043

Seno.

10 vagonov približno po 45 centov sena, zdravega, suhega, prebranega v bale, franko vsaka postaja Slovenije, K 1000 za 100 kg proda trg. z dežel. pridelki
Puki & Verov, Soštanj. 6932

BLUZE

spodnja krila, predpasniki, stozniki

naiceneje pri:

A. ŠINKOVIC nasl.
K. Soss
Ljubljana, Mestni trg 19.

Tovarna slamsihov in ročnih torbic
(tovarna slamsihov šestra i torbic)

FRANC MAZOVIC,
— DOMŽALE —

Izdeluje blago svoje vrste po najnižjih cenah in razpošilja na vse kraje. 7171

Jabolka

namiznih najboljših vrst, približno 15.000 kilogramov, ter večjo množino jabolčnega mošta ima na prodaj

dr. Alfred Windischpätz
graščinsko ravnanstvo Rogatec (Spod. Štajersko). 7187

Josip Stupica

Ljubljana.

Jermenar in sedlar trgovina vozov in konjskih oprem
autogarage Slomškova ulica 6 **autogarage**

Uvoz in prodaja raznovrstnega inozemskega manufakturnega blaga.

A. & E. Skaberné

Ljubljana, Mestni trg

Posebni oddelki za pletenine, trikonažo in perilo.

JUGO-AVTO DRUŽBA Z O. Z. LJUBLJANA
TELEFON ŠTEV. 547

ZAČASNO: POLJANSKA C. 3, PO 1. X. 1922: DUNAJSKA C. 36.

TRGOVINA Z AVTOMOBILI, MOTORJI, KOLESI, PNEUMATIKO
BENCINOM, OLJEM IN SESTAV. DELI. MEH. DELAVNICA,
AVTOTAKSA, GARAŽE.

ZASTOPSTVO TVRDK:

AVTOMOBILI:

„STEYR“
ÖSTERREICHISCHE
WAFFENFABRIKS
GESELLSCHAFT
WIEN.

AVTOMOBILI, BIKLI:

B. S. A. CYCLES-LIMITED
BIRMINGHAM
GREAT - BRITAIN.

PNEUMATIKA:

MICHELIN & Cie.
MANUFACTURE DE
CAOUTCHOUC CLER-
MONT-FERRAND
FRANCE.

∴ PAVILJON NA PROSTORU NOVEGA SEJMIŠČA PP. 565. ∴

ANT. RUD. LEGAT

Prva specialna trgovina s pisalnimi stroji in pisarniškimi potrebščinami

Maribor, Slovenska ulica 7, tel. 100

Samopredaja pisalnega stroja „CONTINENTAL“, razmnoževalnega aparata „RAPAX“, „VELOMA“-lunjača (Lochapparat) in rednika pisem, sistem „INDUS“.

Lastna delavnica za popravila pisalnih strojev vseh sistemov.

Ljubljanski velesejem, paviljon H, koja 291.

Prva odlikovana dalmatinska parna destilerija

V. MORPURGO

— SPLIT —

Vstanjena leta 1879. od Vida Morpurgo.

PRVORAZREDNE SPECIJALITETE:

Maraschino „SELECT“, Maraschino „ALBA“, Cognac „DALMATIA“, I. Medicinal-Cognac „DALMATIA VIEUX“, CREMES DOUBLES.

Zraven tega vsakovrstni NAJFINEJI LIKERI.

Žganje: DROPUKA, ŠLJIVOVICA, BOROVKA, RUM, MASTIKA itd: Ekstrakt od maraške (dalmat. višnje) za tovarne likera, pnelinosa, bombona, za slastičarne — (svetovni izvoz). Ekstrakt od CHERRY-BRANDY, PUNCH-A itd.

Velesejem paviljon G br. 241.

Cenik na zahtev.

Zastopnik Adolf Kordin, Ljubljana, Betovnova ulica št. 9.

WEISSBACHER

lesnoindustrijska družba z o. z.

LJUBLJANA

Dunajska cesta šte. 66

Telefon št. 114.

I. OBRAT: PARNA ZAGA. TESARSTVO:

Izpoljava in naprava strešnih stolov za visoke stavbe in zvonike, stropov, slopih in ladijskih tal, verand, paviljonov, vrtnih ograj, koglišč, ledenic, mostov, pilotažo.

II. OBRAT: STROJNO MIZARSTVO. STAVBENO MIZARSTVO:

Okna, vrata, portali, stopnice, steklene stene,

III. OBRAT: TOVARNA LESENIH ZALUZIJ IN ROLOJEV ZA OKNA po lastnem preizkušenem sistemu.